

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Arli Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as "The Purple Bible"

Holy Bible Aionian Edition ©

Luka

Arli Luke

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 4/30/2024

Source copyright: CC Attribution 4.0

Translator unknown, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 5/6/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Arli Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka	11
------------	----

APPENDIX

Reader's Guide

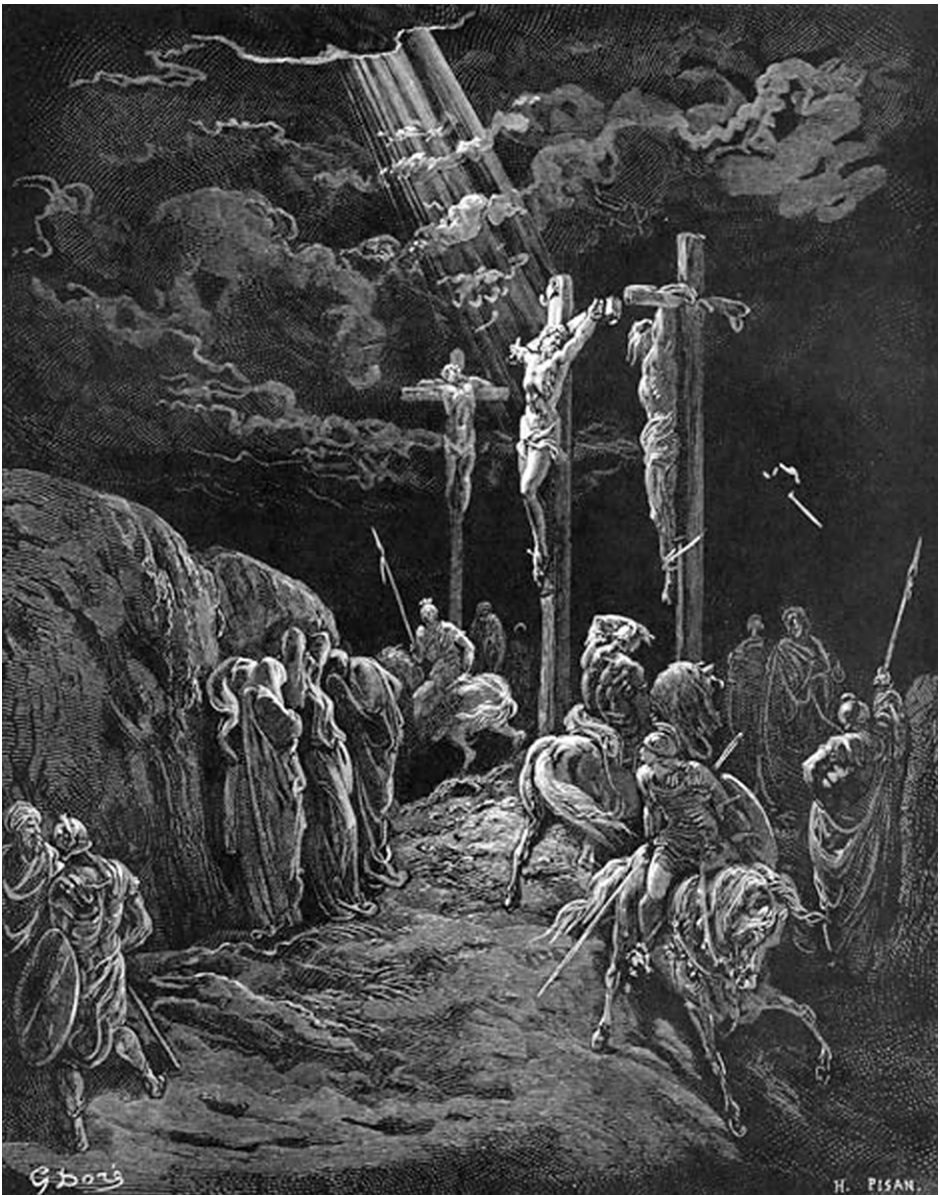
Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

O Isus phenda: "Dade Devla, oprostini lende, adalese so na džanen so čerena!"
Tegani o vojnici frinde barbuti hem ađahar delinde maškara pumende e Isusesere šeja.
Luka 23:34

Luka

1 Cenimeja Teofile, but džene lelje te pisinen oto dogadžaja save ule maškar amende. **2** On pisinde adahar sar so vačerde amende okola kola taro anglunipe dikhle adala dogadžaja hem kola inele sluge zako e Devlesoro lafi. **3** Adahar hem me, palo adava so taro anglunipe šukar ispučljum sa adava, mangljum tuće sa palo redo te pisinav, **4** te šaj ove uverime dai čače sa adava so injan sikavdo. **5** Kad o Irod inele caro ani Judeja, nesavo manuš palo anav Zaharija inele svešteniko e izraelconengoro, oto redo e Avijasoro. E Zaharijasiri romni da inele oto pleme e Aronesoro. Lakoro anav inele Jelisaveta. **6** O Zaharija hem i Jelisaveta inele pravedna anglo Devel, adalese so živinde palo sa o naredbe hem o zakonja e Gospodesere. **7** Olen na ine čhave adalese so i Jelisaveta našti ine te ačhol khamni, a soduj džene več purandile. **8** Jekh dive kad e Zaharijasiri grupa oto sveštenici kandlja ano Hram, tegani hem o Zaharija čerela ine pli buti sar svešteniko anglo Devel. **9** Ov, palo adeti e sveštenikonengoro, barbuteja inele izabirime te đerdini ko Hram e Gospodesoro hem te kadini. **10** Sar o Zaharija kadini ine ano Hram, sa edobor narodo molini pe ine avri. **11** A ano Hram e Zaharijase mothovđa pe o anđeo e Gospodesoro, kova terdino ki desno strana oto oltari kotar kadinda pe. **12** Kad o Zaharija dikhlja le, uznemirinda pe hem but darandilo. **13** A o anđeo phenda lese: "Ma dara, Zaharija! O Devel šunđa ti molitva. Ti romni i Jelisaveta ka bijani će čhave, i ka de le anav Jovan. **14** Ka ove but radosno zbog leste hem but džene ka radujinen pe so ov ka bijandol, **15** adalese so ka ovel baro manuš anglo Gospod. Nikad naka pijel mol hem ništa sostar šaj te mačol pe. Ka ovel pherdo e Svetone Duhoja pana pe dajaje ano vodi. **16** Bute Izraelconen ka irini anglo Gospod, anglo lengoro Devel. **17** Ka džal anglo Gospod sar glasniko ano duho hem ano zoralipe e prorokosoro e Ilijasoro. Ka mirini e daden lengere čhavecencar hem okolen so na šunena ka irini nakori mudrost e pravednikonengiri. Te pripremini e narodo te oven spremna zako e Gospodesoro aviba." **18** I o Zaharija pučlja e anđeo: "Sar me te džanav da čače ka ovel adava so phendan? Me injum purano hem mli romni da beršali." **19** A o anđeo phenda lese: "Me injum o Gavriilo, o anđeo kova terđola anglo Devel. Ov bičaldža man te vačerav tuja hem te anav će akava šukar lafi. **20** I ače, ka ove laloro, naka šaj te vačere sa di o dive kad adava ka ovel, adalese so na verujindan mle lafende save ka pherdoven ano pravo vreme." **21** Sar o anđeo vačeri ine e Zaharijaja, o narodo kova adžičerđa avri čudinđa pe so o Zaharija edobor ačhilo ano Hram. **22** A kad o Zaharija iklilo, našti ine te vačeri olenar. Čerela ine nesar te mothoj lende vastencar, ali ačhilo laloro. O manuša halile da ole ine vizija ano Hram. **23** Kad pherdile o dive oti lesiri služba ano Hram, o Zaharija irinda pe čhere. **24** Na nakhlo but, i lesiri romni i Jelisaveta ačhili khamni hem pandž masek na iklili avri taro čher. Phenda: **25** "O Gospod čerđa te šaj ačhovav khamni. Akana mothovđa maje pli milost hem cidinda mli lađ anglo manuša." **26** Kad i Jelisaveta inele softo masek khamni, o Devel bičaldža ple anđeo e Gavriilo ki diz Nazaret ani regija Galileja. **27** Adari

valjanda te legari o lafi e Marijaće koja pana inele čhaj. Oj inele mangli e muršese palo anav Josif, kova inele oto pleme e carosoro e Davidesoro. **28** Kad alo o anđeo, phenda e Marijaće: "Radujin tut! O Gospodi but milostivno premala tute!" **29** A i Marija but uznemirinda pe zbog e anđeosere lafija, i pučlja pe so šaj te značini adava pozdrav. **30** A o anđeo phenda laće: "Ma dara, Marije! O Devel mothovđa će pli milost! **31** Ače, ka ačhove khamni hem ka bijane čhave, i ka de le anav Isus. **32** Ov ka ovel baro hem ka vičini pe Čhavo e Najbare Devlesoro. O Devel o Gospod ka del le o presto lesere pradadesoro e Davidesoro. **33** Ka carujini upro pleme e Jakovesoro zauvek; zako lesoro carstvo naka ovel kraj." (aiōn g165) **34** Tegani i Marija pučlja e anđeo: "Sar šaj te ovel adava kad me pana injum čhaj?" **35** A o anđeo phenda laće: "O Sveto Duho ka huljel upra tute hem o zoralipe e Najbare Devlesoro ka učari tut. Adalese adava čhavo, kole ka bijane, ka ovel sveto hem ka vičini pe Čhavo e Devlesoro. **36** Eče, ti bibi i Jelisaveta da, ko purane berša, ačhili khamni hem ka bijani murše. I oj, kolaće sare džande da našti te ačhol khamni, akanai šov masek khamni. **37** Adalese so o Devel sa šaj te čereli!" **38** Tegani i Marija phenda: "Ače, sluškinja e Gospodesiri injum. Nek ovel maje palo to lafi." I o anđeo dželo olatar. **39** Adala dive i Marija spreminda pe hem sidarđa ko bregalo krajo, ki jekh diz ani regija Judeja. **40** Kad resli adari, đerdinda ko čher e Zaharijasoro hem pozdravinda e Jelisaveta. **41** I kad i Jelisaveta šunđa e Marijakoro pozdrav, o čhavoro oti radost zorale mrdinda olaće ano vodi, a oj pherdili e Svetone Duhoja. **42** I bare glasvoja phenda e Marijaće: "Najblagoslovime injan maškaro đuvlja hem blagoslovime o čhavoro kole akhareja ano vodi! **43** Akavai bari čast maje so tu, mle Gospodesiri daj, aljan kora mande. **44** Adalese so, kad šundum to pozdrav, o čhavoro oti radost zorale mrdinda maje ano vodi. **45** Blago tuće so verujindan da ka ovel adava so phenda će o Gospod!" **46** Tegani i Marija phenda: "Mlo vilo barjari e Gospode; **47** Mloi duho radosno ano Devel, ano mlo Spasitelj, **48** so ulo milostivno upri poniznost ple sluškinjakiri. I ače, od akana sa o generacije ka phenen da injum blagoslovime đuvli, **49** adalese so bare šukaripa čerđa maje o Zoralo Devel kasoro i anav sveto! **50** Ovi milostivno e manušende tari generacija ki generacija kola darana olestar. **51** Ple zorale vasteja čerđa bare buća; rasfrinda e manušen kolai barikane ano pumare vile. **52** Peravđa e vladaren taro lengoro prestolje, a vazdinda e poniznonen. **53** Čaljarda e bokhalen šukaripnaja, a čučen muklja e barvalen. **54** Pomožinda e Izraelconende, ple slugende. Na bisterda te ovel milostivno **55** e Avraamese hem lesere potomkonende zauvek, sar so dinda plo lafi amare pradadende." (aiōn g165) **56** I Marija ačhili e Jelisavetaja di sar trin masek, i tegani irinda pe čhere. **57** A kad alo o vreme i Jelisaveta te bijani, bijanda murše. **58** Kad lakiri familija hem lakere komšije šunde so o Gospod mothovđa laće bari milost, radujinde pe olaja. **59** A kad e čhavore inele ofto dive, koro Zaharija čedinde pe o manuša zako obreziba e čhavoressoro. I mangle te den le lesere dadesoro anav – Zaharija, **60** ali i Jelisaveta phenda: "Na! Lesoro anav ka ovel Jovan!" **61** A on phende laće: "Niko te familijatar na vičini pe adahar." **62** I vastencar puče e Zaharija savo anav mangela te del ple čhavore. **63** Tegani o Zaharija rodinda te den le jekh

tikori phal zako pisiba hem pisinda: "Lesoro anavi Jovan." I sare začudinde pe. **64** I otojekhvar e Zaharijasoro muj phravdilo hem šaj ine palem te vačeri, i lelja te slavini e Devle. **65** I uklinda i dar sa lengere komšijen. Ko sa o bregalo krajo e Judejakoro vačerđa pe adalestar so ulo. **66** I sare kola šunde adava, razmislinde adalestar hem phende: "Akava čhavoro isi te ovel baro manuš. Čačei upro leste o vas e Gospodesoro." **67** A o Zaharija, e Jovanesoro dad, pherdilo e Svetone Duhoja hem prorokujinda: **68** "Slava e Gospodese e Izraelesere Devlese, adalese so alo hem otkupinda ple narodo! **69** Vazdinda amende e zorale Spasitelje oto pleme e carosoro e Davidesoro, ple slugasoro, **70** sar so vačerđa pana angleder prekalo muja ple svetone prorokonengere. (aiōn g165) **71** Vazdinda amende zorale Spasitelje te spasini amen amare neprijateljendar hem sa e manušengere vastendar kola mrzinenena amen. **72** Mothovđa milost amare pradadende hem ispuninda plo sveto savez, **73** i sovli savi halja e Avraamese amare pradadese: **74** so ka ikali amen amare neprijateljengere vastendar te šaj služina lese bizi dar **75** ani svetost hem ani pravrednost anglo leste sa đikote injam dživde. **76** A tu Jovane, mlo čhavo, ka ove pendžardo sar proroko e Najbare Devlesoro, adalese so ka dža anglo Gospod te pripremine lese o drom. **77** Ka sikave lesere narodo sar te pendžaren o spasenje prekalo oprostiba lengere grehija **78** zbog amare Devlesoro milosrdno vilo palo savo o svetlost odupral ka avel kora amende sar ikļojba e khamesoro, **79** te svetlini okolende so bešena ani tomina hem ani senka e meribnasiri, te legari amen ko drom oto mir." **80** A o čhavoro o Jovan barjola ine hem zoraljola ano duho. Kad barilo, živinda ani pustinja sa đikote na ikliilo anglo Izraelci te propovedini.

2 A ano adava vreme kad o Jovan bijandilo, e rimesoro caro o Avgust naredinda te čerel pe popis oto sa o manuša ano carstvo. **2** Adava inele prvo popis čerdo sar o Kvirinije vladini ine ani Sirija. **3** I sa o manuša džepe ko dizja kaj beše ine lengere preci te prijavinen pe zako popis. **4** Adahar da o Josif, adalese so inele potomko e carosoro e Davidesoro, dželo tari diz Nazaret oti regija Galileja ko gav Vitlejem oti regija Judeja, kote o David bijandilo. **5** Dželo adari sar te prijavini pe zako popis pe verenicaja e Marijaja koja inele khamni. **6** I sar on inele ano Vitlejem, alo e Marijakoro vreme te bijani. **7** I bijanda ple prvone čhave. Pačarda le hem pašljarda le ano jasle adalese so ki gostionica na inele than olende. **8** Adaja rat paše uzalo Vitlejem inele nesave pastirija kola arakhena ine pumare bakren ko polje. **9** I otojekhvar o anđeo e Gospodesoro terdino uzalo lende hem i slava e Gospodesiri osvetlinda len, i on but darandile. **10** A o anđeo phenda lende: "Ma daran! Ače, anava tumende šukar lafi oto baro bahtalipe savo ka ovel sa e manušende! **11** Avdive, ani e Davidesiri diz bijandilo tumende o Spasitelj kovai o Hrist o Gospod. **12** A palo akava znako ka pendžaren le: ka arakhen e čhavore pačarde hem sar pašljola ano jasle." **13** Otojekhvar uzalo anđeo mothovđa pe bari vojska e andelendar savi hvalinda e Devle vačerindoj: **14** "Slava ko učipe e Devlese, a ki phuv mir e manušende kolencar o Devel zadovoljno!" **15** I kad o anđelja irinde pe ko nebo, o pastirija phende jekh averese: "Hajde te dža đi o Vitlejem hem te dikha adava so phenda amende o Gospod." **16** I džeze sigate, hem

arakhle e Marija, e Josife hem e čhavore sar pašljola ano jasle. **17** A kad dikhle e čhavore, vačerde averende sa so ine lende phendo e čhavorestar. **18** I inele zadivime sare kola šunde adava so o pastirija vačerde. **19** A i Marija sa adava garavđa pese ano vilo hem razmislinde adalestar. **20** I o pastirija dželefse slavindoj hem hvalindoj e Devle zako sa okova so šunde hem so dikhle baš adahar sar so ine lende phendo. **21** Kad nakhle ofto dive, kad e čhavore valjande te obrezinen, dinde le anav Isus – sar so vičinda le o anđeo angleder so i Marija ačhili khamni. **22** Kad alo o vreme zako adeti i daj te očistini pe palo e Mojsijasoro zakoni, o Josif hem i Marija ande e Isuse ano Hram ko Jerusalm te preden le e Gospodese **23** (sar soi pisime ano zakoni e Gospodesoro: "Đijekh murš prvenco te ovel posvetime e Gospodese") **24** hem te den žrtva (sar soi phendo ano zakoni e Gospodesoro: "duj tikore golubija ili duj terne golubija"). **25** A ano Jerusalm inele jekh manuš palo anav Simeon. Ov inele pravredno hem pobožno. Adžičeri ine te avel o Mesija te spasini e Izraelconen, hem o Sveto Duho inele upro leste. **26** O Sveto Duho mothovđa lese da angleder so ka merel, ka dikhel e Gospodesere Mesija. **27** I o Sveto Duho phenda lese te džal ko Hram, i ov dželo. Tegani o Josif hem i Marija ande e čhavore e Isuse ano Hram sar te čeren o adeti savoi palo Zakoni. **28** Kad o Simeon dikhlja e čhavore e Isuse, lelja le ki angali hem hvalinda e Devle vačerindoj: **29** "Gospode, akana šaj me, o sluga klo, te merav ano mir sar so phendan maje. **30** Adalese so mle jača dikhle to spasenje, **31** savo spreminđan anglo sa o nacije. **32** Akava spasenje ka ovel svetlost te mothoj tut avere nacijende hem ka anel slava te narodose, e Izraelconende." **33** E Isusesoro dad hem i daj divine pe adaleja so o Simeon vačerđa olestar. **34** Tegani o Simeon blagoslovinda len hem phenda e Marijače, e Isusesere dajače: "Dikh, akavai čhavoro birime te čerel buten te peren hem te ušten ano Izrael. Ovi odredime te ovel e Devlesoro znako, ali but džene ka odbacinen le. **35** Adava ka ovel sar te mothoven pe bute manušengere garavde mislija. A o mači ka posaj ti duša." **36** A adari da inele i proročica i Ana, i čhaj e Fanulesiri, oto pleme e Asiresoro. Oj inele ano purane berša. Efta berš živinda ple romeja, **37** a palo adava živinda sar udovica đi oftovardešu štarto berš. Stalno inele ano Hram, i dive i rat slavinda e Devle ano postiba hem ano moliba. **38** I samo so o Simeon završinda ple vačeribnaja, i Ana nakhni đi o Josif hem i Marija zahvalindoj e Devlese zako čhavoro. I lelja te vačeri e čhavorestar sarijende adari kola adžičerde upro Devel te otkupini o Jerusalm. **39** Kad o Josif hem i Marija čerde sa soi palo zakoni e Gospodesoro, irinde pe ki pumari diz Nazaret ki Galileja. **40** A o čhavoro barjola ine hem zoraljola. Pherđola ine mudrost hem i milost e Devlesiri inele upro leste. **41** E Isusesoro dad hem i daj đijekh berš zako prazniko Pasha džana ine ki diz Jerusalm. **42** Kad e Isuse inele dešuduj berš, palo adeti, hem ov dželo olencar adari te slavini o prazniko. **43** Kad nakhlo o prazniko, o Josif hem i Marija lelje te džanfse, a na džande so lengoro čhavo o Isus ačhilo ano Jerusalm. **44** Sar mislinde dai o Isus maškaro manuša kola putujinde olencar, džeze jekh dive phirindoj, a onda lelje te roden le maškaro pumarende hem maškaro pendžarutne. **45** I kad našti ine te arakhen le, irinde pe ko Jerusalm te roden

le. 46 I o trito dive arakhle le ano Hram sar bešela maškaro e verakere učitelja, sar šunela len hem pučela len. 47 I sare kola šunde e Isuse, divinde pe zako lesoro džandipe hem zako lesere odgovorija. 48 I kad dikhlja le lesoro dad hem lesiri daj, inele iznenadime. Lesiri daj phenda lese: "Mlo čhavo, vačer sose adava čerđan amende? To dad hem me but darandiljam hem rodinđam tut!" 49 A o Isus pučlja len: "Sose rodinđen man? Na džanden li so valjani te ovav ano čher mle Dadesoro?" 50 A i Marija hem o Josif na halile so o Isus manglja te phenel lende adaleja. 51 I palo adava, o Isus irinda pe olenar ko Nazaret hem ine lende poslušna. A lesiri daj garavđa pese ano vilo sa adava so ulo. 52 A o Isus ulo po mudro hem barjola ine ano telo, hem sa više barjola ine ano jača e Devlese hem e manuše.

3 Kad o caro o Tiberija vladinđa upro e Rimesoro carstvo dešupandžto berš, o Pontije Pilat vladinđa ani Judeja, o Irod vladinđa ani Galileja, a lesoro phral o Filip vladinđa ani Itureja hem ani Trahonitada, o Lisanije vladinđa ani Avilina, 2 hem o Ana hem o Kajafa inele šerutne sveštenici, o lafi e Devlesoro alo e Zaharijasere čhavese e Jovanese ki pustinja. 3 I o Jovan dželo ko sa o krajo e lenjakoro Jordan te propovedini e manuše da valjani te pokajinen pe zako pumare grehija hem te oven krstime sar te mothoven dai lende oprostime o grehija. 4 Sar so angleder pisinđa o proroko o Isaija, o Jovan inele "o glaslo so vičini ani pustinja: 'Pripreminen o drom e Gospodese, ravnonen lese o droma! 5 Đijekh dolina te pherdol a đijekh planina hem brego te peren! O bange droma te oven ispravime a o neravna droma te oven ravnome! 6 I sa o manuša ka dikhen e Devlesoro spasenje.'" 7 Akava o Jovan vačerđa butende kola iklike te krstini len: "E sapengere čhavalen! Ko vačerđa tumende da šaj te našen tari e Devlesiri holi savi avela? 8 Tumare životeja mothoven da čače pokajinđen tumen! I ma mislinen dai dovoljno te phenen: 'Amaroi prasad o Avraam.' Phenava tumende da o Devel hem akale barendar šaj te vazdel čhaven e Avraamese. 9 Ače o tover oto sudo e Devlesoroi već vazdime te čhinel o kašta ano koreno. I đijekh kaš savo na bijani šukar bijandipe ka čhinel pe hem ka frdel pe ani jag." 10 A o narodo pučlja le: "So valjani te čera?" 11 O Jovan phenda lende: "Kas isi duj gada, jekh valjani te del okolese kas nane. A kas isi hajbnase, te čerel isto ađahar." 12 Nesave carinici da ale te krstini len o Jovan, i pučle le: "Učitelju, so amen te čera?" 13 A ov phenda lende: "Ma roden buderi porez okolestar so o zakoni phenela tumende te roden." 14 I nesave vojnici da pučle e Jovane: "A so amen te čera?" A ov phenda lende: "Nikastar ma len love ki sila ili so ka tužinen len hovavne hem oven zadovoljna tumara plataja." 15 A o narodo adžičerđa e Mesija hem sare pučle pe nane li o Jovan adava. 16 Adalese o Jovan phenda sarijende: "Me krstinava tumen panjeja, ali avela o po baro mandar, kase na injum dostojno ni o dorikha oti obuča te phravav. Ov ka krstini tumen e Svetone Duhoja hem jagaja. 17 Ano vas lese i lopata te čistini o gumno plo hem te odvojini o điv taro ljuske. O điv ka čhivel pese ki šupa, a o ljuske ka tharel jagaja savi nikad na mudardola." 18 Ađahar, sar hem bute avere lafencar o Jovan vačerđa lende o Šukar lafi. 19 A e vladare e

Irode o Jovan ukorinđa adalese so lejla romnjače ple phralesere romnja e Irodjada hem zako but avera bišukar buča save čerđa. 20 Tegani o Irod čerđa aver bišukaripe: čivđa e Jovane ko phandlpe. 21 Kad sa o manuša krstinde pe, krstinda pe hem o Isus. I tegani sar o Isus molini pe ine, phravdilo o nebo, 22 a o Sveto Duho huljilo upro leste ano oblik e golubesoro. A taro nebo šundilo o glaslo e Devlesoro: "Tu injan mlo Čhavo o mango! Tuja injum bahtalo!" 23 O Isus počinđa pli služba anglo narodo kad inole di ko trijanda berš. O narodo smatrinđa dai o Isus čhavo e Josifesoru. O Josif inele čhavo e Ilijasoro. 24 O Ilija inele čhavo e Matatesoro. O Matat inele čhavo e Levijesoru. O Levije inele čhavo e Melhisoro. O Melhi inele čhavo e Janajesoru. O Janaj inele čhavo e Josifesoru. 25 O Josif inele čhavo e Matatijesoru. O Matatije inele čhavo e Amosesoro. O Amos inele čhavo e Naumesoro. O Naum inele čhavo e Eslijasoro. O Eslija inele čhavo e Nangejesoro. 26 O Nangej inele čhavo e Maatesoro. O Maat inele čhavo e Matatijesoru. O Matatije inele čhavo e Semeinesoro. O Semein inele čhavo e Josihesoro. O Josih inele čhavo e Jodasoro. 27 O Joda inele čhavo e Joannesoro. O Joanan inele čhavo e Risasoro. O Risa inele čhavo e Zorovavesoro. O Zorovavel inele čhavo e Salatiilesoro. O Salatiil inele čhavo e Nirisoro. 28 O Niri inele čhavo e Melhisoro. O Melhi inele čhavo e Adisoro. O Adi inele čhavo e Kosamesoro. O Kosam inele čhavo e Elmadamesoro. O Elmadam inele čhavo e Iresoro. 29 O Ir inele čhavo e Isusesoro. O Isus inele čhavo e Eliezeresoru. O Eliezer inele čhavo e Jorimesoro. O Jorim inele čhavo e Matatesoro. O Matat inele čhavo e Levijesoru. 30 O Levije inele čhavo e Simeonesoro. O Simeon inele čhavo e Judasoro. O Juda inele čhavo e Josifesoru. O Josif inele čhavo e Jonamesoro. O Jonam inele čhavo e Eliakimesoro. 31 O Eliakim inele čhavo e Melejasoro. O Meleja inele čhavo e Menasoro. O Mena inele čhavo e Matatasoro. O Matata inele čhavo e Natanesoru. O Natan inele čhavo e Davidesoro. 32 O David inele čhavo e Jesejesoro. O Jesej inele čhavo e Jovidesoro. O Jovid inele čhavo e Voozesoro. O Vooz inele čhavo e Salmonesoru. O Salmon inele čhavo e Naasonesoru. 33 O Naason inele čhavo e Aminadavesoro. O Aminadav inele čhavo e Adminesoru. O Admin inele čhavo e Arnisoro. O Arni inele čhavo e Esromesoru. O Esrom inele čhavo e Faresesoru. O Fares inele čhavo e Judasoro. 34 O Juda inele čhavo e Jakovesoro. O Jakov inele čhavo i Isaakesoro. O Isaak inele čhavo e Avraamesoro. O Avraam inele čhavo e Tarasoro. O Tara inele čhavo e Nahoresoro. 35 O Nahor inele čhavo e Seruhesoru. O Seruh inele čhavo e Ragavesoro. O Ragav inele čhavo e Falekesoro. O Falek inele čhavo e Eversoro. O Ever inele čhavo e Salasoro. 36 O Sala inele čhavo e Kainamesoro. O Kainam inele čhavo e Arfaksadesoro. O Arfaksad inele čhavo e Simesoro. O Sim inele čhavo e Nojesoro. O Noje inele čhavo e Lamehesoru. 37 O Lameh inele čhavo e Matusalasaro. O Matusala inele čhavo e Enohesoro. O Enoh inele čhavo e Jaretesoru. O Jaret inele čhavo e Malaleilesoro. O Malaleil inele čhavo e Kainamesoro. 38 O Kainam inele čhavo e Enosesoru. O Enos inele čhavo e Sitesoro. O Sit inele čhavo e Adamesoro. O Adam inele čhavo e Devlesoro.

4 A o Isus, pherdo e Svetove Duhoga, irinda pe tari len Jordan; i oto Duhone inele legardo ki pustinja, 2 kaj inele saranda dive iskušime e bengestar. I na halja ništa adala dive, a kad nakhle adala dive, tegani bokhalilo. 3 I o beng phenda lese: "Te injan o Čhavo e Devlesoro, vačer akale barese te ovel maro." 4 A o Isus phenda lese: "Pisimei ko Sveto lil: 'O manuš naka živini samo oto maro.'" 5 I o beng legarda le ko učo than hem otojekhvar mothovda lese sa o carstviya e phuvjakere, 6 i phenda lese: "Tuće ka dav sa akava zoralipe hem i slava olengiri adalese soi maje dindi, i dava la kase me mangava. 7 Adalese, te peljan ko kočija angla mande, sa ka ovel klo." 8 I o Isus phenda lese: "Pisimei ko Sveto lil: 'Per ko kočija samo e Gospodese, te Devlese, hem samo ole kande!'" 9 I o beng anda le ko Jerusalem hem čivda le upro najučo than e Hramesoro hem phenda lese: "Te injan o Čhavo e Devlesoro, frde tut akatar tele! 10 Adalese soi pisime: 'Ka naredini ple andelende te arakhen tut, 11 te akharen tut ko vasta te na khuve tut preja ko bar.'" 12 O Isus phenda lese: "Hem akavai phendo ko Sveto lil: 'Ma kušin e Gospode, te Devle.'" 13 I kad završinda dijekh kušnja, o beng cidinda pe olestar di nesavi aver prilika. 14 I o Isus irinda pe ki regija Galleja ano zoralipe e Duhosoro, i šundilo o glaso olestar ko sa o krajo. 15 I sikavda e manušen olende ano sinagoge hem inele pohvalime sarijendar. 16 I o Isus alo ki diz Nazaret kote barilo hem, palo plo adeti ko savato, derdinda ki sinagoga. Uštino te čitini, 17 a ine lese dindo o lil e prorokosoro e Isajasoro. Ov phravda o lil hem arakhlja o than kaj inele pisime: 18 "O Duhoi e Gospodesoro upra mande, adalese so pomazinda man te vačerav o šukar lafi e čororende. Bičhalda man te proglasinav e phandlende da ka oven oslobodime, e kororende da ka irini pe lende o dikhiba, e mučimende da ka oven slobodna, 19 te proglasinav o adžičerdo berš oti e Gospodesiri milost." 20 Tegani phandlja o lil, irinda le e slugaste, i beštino te sikaj. I sare ani sinagoga dikhle ano leste. 21 A o Isus lejla te vačeri lende: "Avdive pherdille akala lafija save šunden tumare kanencar." 22 I sare šukar vačerde olestar hem inele zadivime oto šukar lafija save ikliše lesere mujestar, i vačerde: "Nane li ov e Josifosoro čhavo?" 23 A ov phenda lende: "Čače ka vačeren maje akaja poslovica: 'Doktore, sasljar korkore tut!' So šundam so ulo ano Kafarnaum, čer hem akate, ano to than kaj bariljan." 24 I phenda: "Čače, vačerava tumende, nijekh proroko nane prihvatime ano plo than kaj barilo. 25 I čače, vačerava tumende, inele but udovice ano Izrael e Ilijase ano vreme, kad na pelo bršin trin berš hem šov masek i ulo baro bokhalipe ki sa i phuv. 26 I nijekhače olendar na inele bičhaldo o Ilija sem e udovicače ki e abandijengiri diz Sarepta uzalo Sidon. 27 I inele but gubavci ano Izrael ano vreme e prorokosoro e Jelisejesoro, i nijekh olendar na inele sasljardo, sem o Neman o Sirijco." 28 I sare ani sinagoga pherdille holi kad šunde adava. 29 I uštine hem ispudinde le tari diz, i legarde le upre ko brego upro savo lengiri diz inele vazdime te šaj frden le odupral. 30 Ali o Isus nakhino maškar olende hem dželo. 31 I o Isus huljilo ani e galilejakiri diz Kafarnaum, i sikavda e manušen ko savato. 32 I on inele zadivime lesere sikavibnaja adalese so lesoro vačeriba inele ano autoritet. 33 A adari, ani sinagoga, inele manuš opsednutime e demonesere bišukare duhoja hem

oto sa o glaso vičinda: 34 "Oh, so mangeja amendar, Isuse Nazarečanine? Aljan li te uništine amen? Džananav ko tu injan: o Sveco e Devlesoro." 35 Tegani o Isus ukorinda le: "Phand to muj hem ikljov olestar!" I o demoni frdinda le ki phuv anglo sarijende, ikliše olestar hem ni hari na dukhavda le. 36 I sare but začudinde pe hem vačerde jekh avereja adahar: "Savo li vačeriba adava da ano autoritet hem ano zoralipe naredini e bišukare duhende te ikljon i onda ikljona?" 37 I o glaso e Isusestar šundilo ko sa o pašutne thana. 38 O Isus ikliše tari sinagoga hem dželo ko čher e Simonesoro. E Simonesere sasuja inele bari jag. I on zamolinde le te sasljari la. 39 I o Isus terdino uzalo late, naredinda e jagače hem oj muklja la. I odmah uštini hem lejla te poslužini len. 40 Kad o kham huljilo, sarijen kolen inele namborme manuša oto razna nambormipa, ande len koro Isus. A ov upra dijekhste olendar čivda ple vasta hem sasljarda len. 41 A butendar da ikliše o demonja vičindoj hem vačerindoj: "Tu injan o Čhavo e Devlesoro!" O Isus pretinda len hem na muklja lende te vačeren adalese so džande dai ov o Hrist. 42 Kad dišilo, o Isus ikliše tari diz hem dželo ko jekh čučo than. I but džene rodinde le. Ale di leste hem na mukena le ine te džalfse olendar. 43 A ov phenda lende: "I ko avera dizja valjani te vačerav o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro adalese so zako adava injum bičhaldo." 44 I o Isus nastavinda te propovedini ano e judejakere sinagoge.

5 A jekhvar but džene gurinde pe uzalo Isus te šunen o lafi e Devlesoro, a ov terdino uzalo e Galilejakoro jezero. 2 I dikhlja duj čamcija uzalo jezero savendar ikliše o manuša kola dolena mačhen adalese so thovena ine pumare mreže. 3 I derdinda ano jekh čamco, kova inele e Simonesoro, i zamolinda le te cidel pe hari e phuvjatar, i bešindoj ano čamco, sikavda e narodo. 4 A kad završinda o vačeriba, phenda e Simoneso: "Dža e čamcoja ko hor hem frden tumare mreže te šaj dolen mačhen." 5 A o Simon phenda: "Gospodarona, sa i rat trudindam amen i ništa na dolindam, te tu pheneja, ka frdav o mreže." 6 I kad čerde adava, dolinde sa edobor mačhen i lengere mreže lejle te pharavdon. 7 I vastencar mothovde pumare amalende, kola inele ko aver čamco, te aven te pomožinen lende. I on ale hem pherde soduj čamcija edobor da lejle te pherdon pani. 8 A kad dikhlja adava o Simon o Petar, pelo ko kočija anglo Isus vačerindoj: "Dža mandar, Gospode, me injum grešno manuš!" 9 Adalese so i dar prelelja ole hem sarijen kola inele oleja zbog o baro doliba e mačhengoro. 10 Adahar da i dar dolinda e Jakove hem e Jovane, e Zevedejesere čhaven, kola inele e Simonesere amala. I o Isus phenda e Simoneso: "Ma dara! Od akana manušen ka dole." 11 I kad ikalde o čamcija upri phuv, ačhavde sa hem džele palo leste. 12 I jekhvar o Isus inele ki nesavi diz, i nekotar anglo leste ikliše manuš pherdo gubaja. So dikhlja e Isuse, pelo anglo leste mujeja di phuv hem molinda le vačerindoj: "Gospode, te mangeja, šaj te sasljare man!" 13 I o Isus pružinda plo vas, dolinda le hem phenda: "Mangava, ov sasljardo!" I otojekhvar i guba cidinda pe olestar. 14 Tegani naredinda lese: "Ma vačer nikase akalestar, nego dža mothov tut e sveštenikose hem de žrtva zako to očistiba, sar so naredina o Mojsije, zako svedočanstvo olende." 15 A o glaso e Isusestar šundola ine sa po dur, i but džene čedena pe ine

te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. **16** A ov cidela pe ine ko čuče thana hem molini pe. **17** I jekh dive o Isus sikavđa ano jekh čher, a o fariseja hem o učitelja e Zakonestar, kola ale oto sa e galilejakere hem judejakere gava hem oto Jerusalem, beštine adathe. A o zoralipe e Gospodesoro inele upro Isus te sasljari. **18** I nesave manuša ande upri nosiljka jekhe manuše kova našti ine te phirel ni te mrdini. Mangle te anen le andre hem te čhiven le anglo Isus. **19** I adalese so taro narodo našti ine te arakhen kotar te anen le andre, uklinde upro čher, čerde rupa ko tavani hem adathar mukle le sa e nosiljkaja ko maškar anglo Isus. **20** I kad o Isus dikhlja lengiri vera, phenda: "Manušeja, oprostimei će te grehija!" **21** I o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pučle pe ana pumende: "Kovai akava so hulini? Ko šaj te oprostini o grehija sem o jekh Devel?" **22** A o Isus džanda lengere mislija, i phenda lende: "Sose adahar mislinena?" **23** Soi po lokhe te phenel pe: "Oprostimei će te grehija" ili te phenel pe: "Ušti hem phir"? **24** Ka dokazinov tumende da man, e Čhave e manušesere, isi pravo ki phuv te oprostinov o grehija." Tegani phenda e manušese kova našti ine te phirel: "Tuče vačerava! Ušti, le ti nosiljka hem dža čhere!" **25** I o manuš odmah uštino anglo lende, lelja i nosiljka hem dželo čhere slavindoj e Devle. **26** I sare začudinde pe, hvalinde e Devle, pherdile dar hem vačerde: "Avdive dikhljam bare čudesija!" **27** I palo adava, o Isus ikילו adathar hem dikhlja e cariniko palo anav Levije sar bešela ko than kotar čedela pe o porez, i phenda lese: "Phir pala mande!" **28** I ov uštino, ačhavđa sa hem dželo palo leste. **29** I o Levije spreminda lese baro hajba pese ano čher, hem adari inele but carinici hem avera kola beštine olencar uzalo astali. **30** Tegani o fariseja hem lengere učitelja e Zakonestar lejle te buninen pe vačerindoj e Isusesere učenikonende: "Sose tumen hana hem pijena e carinikonencar hem avere grešnikonencar?" **31** I o Isus phenda lende: "E sastende na valjani doktori, nego e nambormende. **32** Me na aljum te vičinav ko pokajiba e pravedikonen, nego e grešnikonen." **33** A on phende lese: "E Jovanesere e Krstiteljese učenici but postinena hem molinena, adahar hem e farisejengere učenici, a te učenici hana hem pijena." **34** A o Isus phenda lende: "Sar šaj te terinen e mladoženjasere amalen te postinen kadi olencar o mladoženja? **35** Ali ka aven o dive kad o manuša ka len lendar e mladoženja. Tegani, ko adala dive, ka postinen." **36** I vačerda lende akaja uporedba: "Niko na sivela o kotor e neve fistanestar ko purano fostani sar te pherel i rupa; adalese so hem o nevo ka pharavdol, a ko purano naka avel o kotor e nevostar. **37** I niko na čhorela i nevi mol ano purane morča. Te čerda pe adahar, kad i nevi mol ka zreloni, ka pharaj o morča hem ka čhordol, a o morča ka oven uništume. **38** Nego, i nevi mol valjani te čhorel pe ano neve morča. **39** I nijekh, kova pilja i purani, na mangela i nevi, adalese so vačeri: 'dovoljnoi i purani.'"

6 Ko jekh savato o Isus nakhino maškaro njive. A lesere učenici čedinde e đivesoro klaso, morde le vastencar hem hale. **2** Tegani nesave fariseja phende: "Sose čerena adava so palo Zakoni na tromal pe ko savato?" **3** O Isus phenda lende: "Na čitinden li ano Sveto lil adava so čerda o David kad

bokhalile ov hem okola so inele oleja? **4** Đerdinda ano čher e Devlesoro, lelja hem halja o posvetime maro, savo nikase na inele muklo te han sem e sveštenikonende, hem čak dinda le okolende so inele oleja te han." **5** I phenda lende: "Me, o Čhavo e manušesoro, injum gospodari e savatesoro." **6** Ko aver savato, o Isus đerdinda ki sinagoga hem sikavđa. I adari inele jekh manuš kasoro desno vas inele šuko. **7** Tegani o učitelja e Zakonestar hem o fariseja posmatrinena le ine te dikhen na li ko savato ka sasljari, sar te šaj tužinen le. **8** A ov džanda lengere mislija hem phenda e manušese kas inele šuko vas: "Ušti hem terđov ko maškar!" I ov uštino hem terđino. **9** A o Isus phenda lende: "Te pučav tumen: so tromal pe te čerel pe ko savato: šukaripe ili bišukaripe? Te spasini pe o dživdipe ili te uništini pe?" **10** I dikhindoj ano sarijende, phenda lese: "Pružin to vas!" I ov čerda adahar hem lesoro vas ulo sasto. **11** A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pherdile bari holi hem vačerde maškara pumende so šaj te čeren e Isuseso. **12** Adala dive, o Isus dželo ki gora te molini pe. I nakhavđa sa i rat ani molitva e Devlese. **13** Kad disliło, vičinđa kora peste ple učenikonen hem birinda olendar dešudujen, kolen vičinđa apostolj: **14** e Simone kole vičinđa Petar, hem lesere phrale e Andreja, e Jakove hem e Jovane, e Filipe hem e Vartolomeje, **15** e Mateje hem e Toma, e Jakove e Alfejesere čhave hem e Simone kovai vičime Zilot, **16** e Juda e Jakovesere čhave, hem e Juda e Iskariote, kova ulo izdajniko. **17** I o Isus hulindoj olencar, terđino ko ravno than. A adari inele sa edobor lesere učenici hem but narodo taro but thana e judejakere, đī hem tari diz Jerusalem, hem taro e tiresere hem e sidonesere pašutne thana savei uzalo more. **18** Ale te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. A sasliše hem okola kolen mučinde o bišukar duhija. **19** I sa o manuša rodinde te pipinen le adalese so baro zoralipe ikljola ine olestar hem sasljari sarijen. **20** I o Isus dikhlja ano ple učenici, i lelja te vačeri: "Bahtale injen tumen o čorore, adalese soi o carstvo e Devlesoro tumaro! **21** Bahtalei okola kolai akana bokhale, adalese so o Devel ka čaljari tumen! Bahtalei okola kola akana rovena, adalese so ka asan! **22** Bahtale injen kad o manuša mrzinena tumen, kad odbacinena tumen, uvredinena tumen hem lađarena tumen da injen bišukar adalese so verujinena ana mande, ano Čhavo e manušesoro! **23** Tegani radujinen tumen hem ripinen oto bahtalipe, adalese so adžičeri tumen bari nagrada ko nebo! Adalese so, adahar čerena ine hem lengere pradada e prorokonencar. **24** Ali jao tumende e barvalende, adalese so već lejlen tumari uteha! **25** Jao tumende kola akana injen čaljarde, adalese so ka oven bokhale! Jao tumende kola akana asana, adalese so ka tugujinen hem ka roven! **26** Jao tumende kad sa o manuša vačerena šukar tumendar, adalese so adahar vačerena ine hem lengere pradada e hovavne prorokonencar." **27** "A vačerava tumende so šunen: Mangen tumare neprijateljnel! Čeren šukaripe okolende so mrzinena tumen! **28** Blagoslovinen okolen so dena tumen armanja! Molinen tumen okolende so čerena tumende bišukaripe! **29** Okolese kova khuvela tut ki čham, irin hem aver čham. Okolese kova lela to ogrtači, ma zabranin te lel tutar hem o gad. **30** De đijekhese kova rodela tutar nešto, hem te neko lela okova soi klo, ma rode adava

palal. **31** I sar so mangena avera te čeren tumende, adahar čeren tumen olende. **32** Te mangena samo okolen kola tumen mangena, savi pohvala šaj te dobinen? Adalese so hem o grešnici mangena okolen kola olen mangena. **33** Adahar da, te čerden šukaripe okolende kola tumende čerena šukaripe, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici čerena adahar. **34** Te dinden ko zajam love okolende kastar adžičerena te irinen tumende, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici dena ko zajam jekh averese te šaj irini pe lende edobor. **35** Nego, mangel tumare neprijateljnen, čeren lende šukaripe hem den len ko zajam bizo nisavo adžičeriba te irini pe tumende adava! I o Devel ka del tumen bari nagrada. I ka oven čhave e Najbajesere, adalese soi ov šukar hem premalo nezahvalna hem premalo bišukar. **36** Oven milosrdna sar soi milosrdno tumaro Dad kovai ano nebo! **37** "Ma sudinen hem čače naka sudini pe tumende! I ma osudinen hem čače naka oven osudime! Oprostinen hem ka oprostini pe tumende! **38** Den hem ka del pe tumende: mera šukar, pritisikime, tresime hem prepherdi ka čhivel pe tumende ki angali. Adalese so, sava meraja merinena, esavkaja ka merini pe tumende." **39** I vačerda lende akaja uporedba: "Šaj li o kororo te legari e korore? Na li soduj ka peren ki rupa? **40** Nane o učeniko upreder o učitelj. I đijekh kovai sikavdo sa, ka ovel samo sar plo učitelj. **41** A sose dikheja i trunka ani jakh te phralesiri, a i greda ani ti jakh na primetineja? **42** Sar šaj te phene te phralese: 'Phrala, aš te ikalavtar i trunka oti jakh', a korkoro na dikheja i greda ani ti jakh? Dujemujengereja, najangle ikal i greda te jakhatar, i tegani šukar ka dikhe te ikale i trunka te phralesere jakhatar." **43** "Nijekh šukar kaš na dela bišukar plod, sar so nijekh bišukar kaš na dela šukar plod. **44** Adalese so đijekh kaš pendžari pe palo lesoro plod. Sar so džanen, o smokve na čedena pe oto kare ni o drakha na čedena pe oti kupina. **45** E šukare manuše isi šukaripe ano vilo, i adahar, ple vilestar ikali šukaripe, a o bišukar manuš ple vilestar ikali bišukaripe. Adalese so e manušesoro muj vačeri adava sojai lesoro vilo pherdo." **46** "Sose vičinenana man: 'Gospode, Gospode!', a na čerena okova so vačerava? **47** Đijekh kova avela mande hem šunela mle lafija hem čerela len, ka mothovav tumende upra kastei: **48** Ovi upro manuš kova čerindoj plo čer handlja hem čerda hor, čerda o temelji upro bar hem vazdinda o čer. I kad ale o panja, i len khuvđa ko adava čer, ali našti ine te potresini le adalese soi čerdo šukar. **49** A okova kova šunđa mle lafija, a na čerda len, ovi upro manuš kova čerda plo čer ki phuv bizo temelji, ko savo khuvđa i len hem otojekhvar peravđa le, i oto čer uli bari ruševina."

7 A kad o Isus završinda plo vačeriba anglo narodo, đerdinda ki diz Kafarnaum. **2** A jekhe rimljanengere kapetane, kova inele upreder šel vojnici, ine sluga kova inele namborme, anglo meriba, a ceninda le. **3** I kad o kapetani šunđa e Isusese, bičhalđa koro leste nesave jevrejengere starešinen te pučen le te šaj avel te sasljari lesere sluga. **4** A kad ale koro Isus, šukar zamolinde le vačerindoj: "Ov zaslužini te čere lese adava, s adalese so mangela amare narodo, a čerda amende hem sinagoga." **6** I o Isus dželo olencar. A kad inele paše uzalo čer, o kapetani bičhalđa lese ple amalnen vačerindoj: "Gospode, ma

mučnin tut, adalese so na injum dostojno te đerdine maje ko čer. **7** Adalese na dikhljum man dostojno te avav đi tute. Nego samo naredin hem mlo sluga ka ovel sasto. **8** Adalese so hem me injum manuš talo autoritet, hem isi man vojnici teleder mande. I jekhese vačerava: 'Džal!', i ov džala. A averese vačerava: 'Aval!', i ov avela. A mle slugase vačerava: 'Čer adava!', i ov čerela." **9** A kad o Isus šunđa adava olestar, iznenadinda pe, irinda pe nakoro narodo kova džala ine palo leste hem phenda: "Vačerava tumende, na arakhljum nijekhe ano Izrael te ovel le esavki vera." **10** I kad okola kola inele bičhalde irinde pe čhere, arakhle e sluga saste. **11** Na but palo adava, o Isus dželo ki diz savi vičime Nain. Oleja džele lesere učenički hem but narodo. **12** A kad alo paše uzalo udar e dizjakoro, reslja e dizutnen sar legarena e mule čhave, kova inele jekhoro pe dajače koja inele udovica. But dizutne džana ine e dajaja te parunen e čhave. **13** I kad dikhlja la o Gospod, pelo lese žal olače hem phenda lače: "Ma rovi!" **14** I alo paše hem dolinda pe upro nosilja, i tegani okola so akharde terdine. A o Isus phenda: "Terneja, tuče vačerava, ušti!" **15** I o mulo beštino hem lejla te vačeri, i o Isus dinda le lesere dajače. **16** Tegani sare darandile hem slavinde e Devle vačerindoj: "Baro proroko ikilo maškar amende!" hem: "O Devel alo te pomožini ple narodose!" **17** I adava šunđilo ki sa i phuv e jevrejengiri hem ko sa o pašutne thana. **18** I sa adava e Jovanese e Krstiteljese vačerde lesere učenički. Tegani o Jovan vičinda kora peste nesave dujen ple učenikonendar **19** hem bičhalđa len koro Gospod o Isus vačerindoj: "Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžičera avere?" **20** I adala manuša ale koro Isus hem phende: "O Jovan o Krstitelj bičhalđa amen kora tute vačerindoj: 'Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžičera avere?'" **21** Baš tegani o Isus sasljarda buten oto nambormipa, oto pharipa hem oto bišukar duhija, hem bute kororende dinda dikhiba. **22** Tegani o Isus phenda e Jovanesere učenikonende: "Džan hem vačeren e Jovanese so dikhljen hem so šunden: o korore dikhena, o bange phirena, o gubavci čistinena pe, o kašuke šunena, o mule uštena, e čororende vačeri pe o Šukar lafi. **23** I bahtaloi okova kova na našali pli vera ana mande." **24** Kad e Jovanesere manuša džele, o Isus lejla te vačeri e narodose e Jovanestar: "So ikiljen ki pustinja te dikhen? I trska sava phudela i barval? **25** Ili so ikiljen te dikhen? E manuše ano barvala šeja urjavde? Na! Okola ano skupa šeja hem so živinena ano luksuz, eče tane ano palate. **26** Ili so ikiljen te dikhen? E proroko? Oja, vačerava tumende, ovi po više oto proroko! **27** Ovi okova kolestar pisime ano Sveto Ili: 'Ače, bičhalava mle glasniko angla tute, kova ka pripremini će o drom.' **28** Vačerava tumende: maškar okolende kolai bijande e đuvljendar nijekh nane po baro e Jovanestar, a o najtikoro e Devlese ano carstvo po baroi olestar." **29** I sa o manuša hem o carinici kola šunde adava, pendžarde dai e Devlesoro sikaviba čačikano, adaleja so krstinde pe e Jovanesere krstibnaja. **30** A o fariseja hem o učitelj e Zakonestar odbacinde o plan e Devlesoro pumende. Oni adala so na mangle o Jovan te krstini len. **31** O Isus phenda: "Kasar akana te uporedinav e manušen oti akaja generacija? Kasei slična? **32** Sličnai e čhavorende kola bešena ko trg hem vačerena jekh averese: 'Bašaldam tumende veselo, a na čhelden! Đilabđam tužno, a na runden!'

33 Adahar, kad alo o Jovan o Krstitelj, ni halja maro ni pilja mol, a phenena: 'O demoni ano leste!' 34 A kad aljum me, o Čhavo e manušesoru, hava hem pijava, a phenena: 'Eče manuš halano hem mato, amal e carinikonengoro hem e avere grešnikonegoro!' 35 Ali i mudrost e Devlesiri dokažini pe sa lakere čhavendar.' 36 Nesavo farisej palo anav Simon vičinda e Isuse te avel te hal koro leste. Ov đerdinda e farisejese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. 37 I eče, adari ali i đuvli kolače džanda pe dai grešnica ani diz, adalese so šunđa da o Isus inele uzalo astali e farisejese ko čher, i anda miris ko čro savo inele čerdo oto šužo bar. 38 I terdindjo palo lesere pre, runda hem lelja te sampačeri lesere pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. I tegani čumudinda lesere pre hem makhlja len miriseja. 39 Kad adava dikhlja o farisej kova vičinda le, phenda ana peste: "Tei akava manuš proroko, ka džanel ine koi hem savi akaja đuvli koja pipini le – dai grešnica." 40 A o Isus phenda lese: "Simone, isi man nešto te vačerav će." A ov phenda: "Učitelju, vačeri!" 41 I o Isus phenda: "Duj džene inele dužnici nesave manušese kova dela love ko zajam. Jekh dugujini lese panšel e rimljanengere denarija, a o dujto pinda. 42 Adalese so na ine len te irinen, ov oprostinda o dugo sodujende. Kova, onda, olendar više ka mangel le?" 43 O Simon phenda: "Mislinava da okova kase oprostinda više." Tegani ov phenda lese: "Oja, šukar phenda." 44 Irinda pe nakori đuvli, i phenda e Simonese: "Dikheja li akala đuvlja? Đerdindum tuće ko čher, pani mle prende na andan, a oj sampačerđa mle pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. 45 Na pozdravindan man čumudipnaja, a oj, sar đerdindum na ačhava te čumudini mle pre. 46 Na makhljan mlo šero uljeja, a oj makhlja mle pre miriseja. 47 Adalese phenava će: But mangipe mothovđa, adalese soi lače oprostime but grehija. A hari mangipe mothoj okova kolesei oprostime hari grehija." 48 A olače phenda: "Oprostime će te grehija." 49 A o manuša kola inele uzalo astali lelje ana peste te vačeren: "Kovai akava so šaj hem o grehija te oprostini?" 50 Tegani o Isus phenda e đuvljače: "Ti vera spasinda tut! Dža ano mir!"

8 Palo adava, o Isus lelja te džal ko dizja hem ko gava vačerindoj o Šukar lafi oto carstvo e Devlesoro. Oleja džele hem o dešuduj apostolja 2 hem nesave đuvlja kola inele sasjarde oto bišukar duhija hem oto nambormipa: i Marija vičimi Magdalena, kolatar ikalđa epta demonen, 3 i Jovana, i romni e Irodesere upravnikosiri e Huzesiri, i Suzana hem but avera. Adala đuvlja pumare lovencar kandle e Isuse hem lesere učenikonen. 4 Kad čedinda pe uzalo Isus baro narodo taro but dizja, ov vačerđa lende jekh priča: 5 "Ikliło o sejači te sejini. I sar frdela ine o seme, nesave zrnja pele ko drom, inele gazime hem o čiriklja sa halje len. 6 Nesave pele ko than kote inele hari phuv upro bara, i kad barile, šučile adalese so na ine len pani. 7 I nesave pele maškaro kare, o kare barile olenar hem tasavde len. 8 I nesave pele ki šukar phuv, barile hem ande bijandipe šel puti više." Kad vačerđa adava, vičinda: "Kas isi kana, nek šunel!" 9 Tegani lesere učenicu pučle le so manglja te vačeri adala pričaja. 10 A ov phenda: "Tumendei dindo te džanen o garavdipa oto carstvo e Devlesoro, a averende vačerava ano

priče, sar te šaj: 'anglo jača te na dikhen hem anglo kana te na haljoven.' 11 A akava i pričja vačeri: O semei o lafi e Devlesoro. 12 Nesavei manuša sar o drom ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, avela o beng hem lela le lengere vilendar, sar te na poverujinen hem te na oven spasime. 13 A nesavei sar o than e barencar ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, odmah lena le radosno, ali nane len koreno. On nesavo vreme verujinena, ali kad avela o iskušenje otperena. 14 A nesavei sar o than maškaro kare ko savo pele o zrnja. Adalai okola kola šunena o Lafi, ali živinena ano brige, ano barvalipe hem ano zadovoljstvija e dživdipnasere, i ovena tasavde hem na anena šukar plod. 15 A nesavei sar i šukar phuv ki savi sejime o zrnja. Adalai okola kola e šukare hem e bimelale vileja šunena o Lafi hem ičerenena le sa đikote na anena šukar plod." 16 "Niko na tharela i svetiljka te učari la čareja ili te čhivel la talo than e pašljobjnasoro, nego čhivela la ko than zakı svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. 17 Sa soi garavdo ka dičhol; sa soi čorale ka šundol. 18 Adalese pazinen sar šunena. Adalese so, kas isi, ka del pe lese pana, a kas nane, ka lel pe lestar hem adava so mislini da isi le." 19 A e Isusesiri daj hem lesere phralja avena ine nakoro leste, ali oto but narodo našti ine te aven đı oleste. 20 A neko phenda lese: "Ti daj hem te phralja terđona avri hem mangena te dikhen tut." 21 A o Isus phenda: "Akalai mli daj hem mle phralja – kola šunena hem čerenena o lafi e Devlesoro." 22 I jekh dive o Isus phenda ple učenikonende: "Te nakha ki aver strana oto jezero!" I đerdinde ano čamco hem podinde. 23 A sar plovinena ine, o Isus zasuča. I muklja pe jekh zorali barval upro jezero. O čamco lelja te pherdol pani i arakhle pe ani opasnost. 24 I o učenicu ale uzalo Isus hem džangavde le vačerindoj: "Gospodarona, Gospodarona, merajal!" I o Isus uštino, naredinda e barvaljače hem e talasende te ačhon, i ačhile hem ulo mir. 25 Tegani pučlja e učenikonen: "Kaj tumari vera?" A on darandile hem začudime pučle jekh avere: "Kova šaj te ovel akava so naredini e barvaljende hem e panjese, a on šunena le?" 26 I resle ko krajo e gerasakoro savoi prekalo e Galilejakoro jezero. 27 A kad o Isus ikliło ki phuv, reslja le nesavo manuš tari diz kova inele opsednutime demonencar. Sa edobor vreme inele nango hem na beštino ano čher, nego maškaro grobija. 28 I kad dikhlja e Isuse, vrištinda, pelo anglo leste hem vičinda oto sa o glas: "So mangeja mandar, Isuse, Čhaveja e Najbare Devlesereja? Molinava tut, ma mučın man!" 29 (Adalese so o Isus već naredinda e melale duhose te ikljol adale manušestar. Angleder, đı hem kad o stražarija pazinena le ine hem phandena le ko lancija hem ko okovija, o manuš phagela len ine hem o demoni legari le ine ko čuče thana.) 30 A o Isus pučlja le: "Sar to anav?" I ov phenda: "Legija", adalese so but demonja đerdine ano leste. 31 I zorale molinde le te na naredini lende te džan ki Beskrajno rupa. (Abyssos g12) 32 A adari ko brego inele krdo oto bale save hana ine, i o demonja molinde e Isuse te mukel lende te đerdinen ano bale. I ov muklja lende. 33 Tegani o demonja ikliłdoj e manušestar, đerdinde ano bale. I o bale prastandile taro brego ano jezero hem taslile. 34 I kad okola so arakhena ine e balen dikhle so ulo, našle hem vačerde adalestar e manušende ani diz hem ano gava. 35 Tegani o manuša ale te dikhen so ulo. Ale koro Isus hem

arakhle e manuše, kolestar ikile o demonja, sar urjavdo hem saste godaja bešela uzalo e Isusesere pre, i darandile. 36 A okola so dikhle adava so ulo, vačerde averende sar o Isus sasljarda e opsednutime manuše. 37 I sa o narodo oto krajo e gerasakoro zamolinde e Isuse te džal olendar adalese so uklinda len bari dar. Tegani o Isus đerdinda ano čamco te irini pe palal. 38 A o manuš, kolestar o Isus ikalda e demonen, molinda e Isuse te džal oleja, ali o Isus bičhalda le vačerindoj: 39 "Irin tut te čhereste hem vačer so čerđa će o Devel." I o manuš dželo maškari sa i diz hem vačerda so čerđa lese o Isus. 40 A kad o Isus irinda pe ki aver strana oto jezero, but manuša inele radosna so dikhe le so avela, adalese so sare adžičerena le ine. 41 I dikh, alo o manuš palo anav Jair, kova inele vođa ani sinagoga. I perindoj anglo pre e Isusesere, phenda: "Molnava tut, ava maje ano čher." 42 Adalese so e Jairesiri jekhori čaj, kola ine dešuduj berš, inele anglo meriba. I sar o Isus džala ine palo Jair, o narodo gurini pe ano leste. 43 A maškaro narodo inele jekh đuvli kolatar dešuduj berš thavdinda rat. Oj sa plo barvalipe dinda e doktorende, ali nijekh našti ine te sasljari la. 44 Nakhini oto palal e Isusesere hem dolinda pe upro lesere fostanesoro krajo hem otojekhvar ačhilo te thavdel latar o rat. 45 I o Isus pučlja: "Ko dolinda pe upra mande?" A kad dijekh olendar phende: "Na injum me", o Petar phenda: "Gospodarona, sar te džana kad but džene čedinde pe hem gurinena pe uzala tute." 46 A o Isus phenda: "Neko namerno dolinda pe upra mande. Osetindum sar ikljola mandar o zoralipe." 47 A i đuvli dikhlja so našti te garaj pe, tresindoj oti dar ali hem peli mujeja di phuv anglo leste hem vačerđa anglo sa o manuša sose dolinda pe upro leste hem sar otojekhvar inele sasljardi. 48 A o Isus phenda lače: "Mli čaj, ti vera sasljarda tut. Dža ano mir!" 49 Sar o Isus pana vačeri ine adava, nesavo manuš taro čher e Jairesoro, e sinagogakere vođasoro, alo hem phenda: "Jaire, ti čaj muli. Ma više mučin e učitelje." 50 A o Isus šunda adava hem phenda e Jairese: "Ma daral! Samo verujin hem oj ka ovel sasljardi!" 51 I kad reslo ko čher, o Isus na muklja nikase te đerdini oleja, sem e Petrese, e Jovanese, e Jakovese hem e čajorjakere dadese hem e dajače. 52 A sare, kola već inele ano čher, runde hem tugujinde palo late. A o Isus phenda: "Ma roven! Adalese so oj na muli, nego sovela." 53 I on asandile lese adalese so džande so muli. 54 A o Isus dželo hem dolinda la taro vas hem vičinda: "Čhajorije, ušti!" 55 I lakoro duho irinda pe ano late, i otojekhvar uštini, a o Isus naredinda te den la nešto te hal. 56 I lakoro dad hem lakiri daj inele but začudime, a o Isus naredinda lende te na vačeren nikase so ulo.

9 A o Isus vičinda e dešuduje apostolen hem dinda len zoralipe hem autoritet upro sa o demonja hem te sasljaren o nambormipa. 2 I bičhalda len te propovedinen oto carstvo e Devlesoro hem te sasljaren e nambormen. 3 I phenda lende: "Ma legaren tumencar ništa ko drom: ni štapi, ni torba dromese, ni maro, ni love, hem te na ovel tumen aver gad. 4 Sa đikote ačhovena ki nesavi diz, i đikote na džana adathar, bešen ano jekh čher. 5 Te na priminde tumen nesave dizutne, ikljoven tari adaja diz hem tresinen i prašina tumare prendar sar znako zoralo odbiba." 6 I on džeze taro gav ko gav, vačerindoj o Šukar

lafi hem sasljarinđoj e nambormen ko sa o thana. 7 A o Irod, o vladari e Galilejakoro, šunda sa so ulo i inele zibunime adalese so nesave vačerde da o Jovan o Krstitelj uštino taro mule. 8 A avera vačerde da o proroko o Ilija mothovđa pe ki phuv, a nesave avera vačerde da taro mule uštino nesavo proroko taro purano vreme. 9 A o Irod phenda: "Me čhindum e Jovanesoro šero. A kovai onda akava kastar sa adava šunava?" I manglja te dikhel e Isuse. 10 I kad o apostolja irinde pe koro Isus, vačerde lese sa so čerde. I o Isus legarda len peja hem cidinda pe olencar nakori diz vičime Vitsaida te šaj oven kordore. 11 Ali o narodo šunda adava i dželo palo lende. A o Isus dođžačerđa len šukar, vačerđa lende oto carstvo e Devlesoro hem sasljarda okolen kase adava valjanda. 12 A kad lejla te perel i rat, o dešuduj apostolja nakhle di o Isus hem phende lese: "Te muke ine e manušen te šaj džan ko pašutne gava hem thana kote šaj te arakhen nešto hajbnase hem than sojbnase. Adalese so injam akate ko čučo than kaj nane ništa." 13 A o Isus phenda lende: "Den len tumen nešto hajbnase!" A on phende: "Ali isi amen samo pandž mare hem duj mače. Mangeja amendar te dža te čina hajbnase zako sa akava narodo?" 14 Adari inele di ko pandž hiljade murša. Tegani o Isus phenda ple učenikonende: "Čhiven len te bešen ko kupe po pinda." 15 I on čerde adahar, hem čivde sarijen te bešen. 16 O Isus lejla o pandž mare hem e duje mačen, dikhlja nakoro nebo, zahvalinda e Devlese zako hajba, phaglja len hem dinda ko učenci te podelinen len e manušende. 17 I sare hale đikote na čalile. A palo adava, dešuduj korpe čedinde pe okolestar so ačhilo oto hajba. 18 Jekhvar kad o Isus korkoro molinda pe, oleja inele lesere učenci. Ov pučlja len: "So phenena o manuša, ko injum me?" 19 A on phende: "Nesave manuša phenena da tu injan o Jovan o Krstitelj, a avera phenena da tu injan o proroko o Ilija, a nesave avera phenena da tu injan jekh oto avera proroci taro purano vreme kova uštino taro mule." 20 Tegani o Isus pučlja len: "A so tumen phenena, ko injum me?" O Petar phenda: "Tu injan o Hrist, kole o Devel bičhalda!" 21 A o Isus zorale naredinda e učenikonende te na vačeren nikase dai ov o Hrist. 22 I phenda: "Me, o Čhavo e manušesoro, valjani but te patinav. O starešine, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar naka prihvatinen man. Ka ovav mudardo, ali o trito dive ka uštav taro mule." 23 I o Isus phenda sarijende: "Ko mangela te džal pala mande, mora te ačaj pe ple dživdipnastar hem te lel plo krsto taro dive ko dive hem te phirel pala mande. 24 Adalese so, ko mangela te spasini plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka spasini le. 25 So vredini e manušese hem sa i phuv te ovel olesiri, a našali ili uproplastini korkoro pes? 26 Adalese ko lađala mandar hem mle lafendar, hem me, o Čhavo e manušesoro, ka lađav olestar kad ka avav ani mli slava hem ani slava e Dadesiri hem e svetone anđelengiri. 27 A čače vačerava tumende, isi nesave akate maškara tumende kola naka meren đikote na dikhena o carstvo e Devlesoro." 28 Đi sar otto dive palo adava so phenda lende, o Isus lejla peja e Petre, e Jovane hem e Jakove i dželo ki gora te molini pe. 29 I sar molini pe ine, lesoro muj ulo averčhane hem lesere šeja ule but parne hem sjajna. 30 I dikh, nekotar iklije duj manuša hem lejle te vačeren oleja. Adala inele o Mojsije

hem o Ilija. **31** On mothovde pe ano baro sjaj hem vačerde oleja e meribnastar savo adžičeri le ano Jerusalm. **32** A o Petar hem okola so inele oleja, zasuće. Kad uštine, dikhle e Isuse ano baro sjaj hem e duje manušen sar terđona oleja. **33** I kad lelje o Mojsije hem o Ilija te ciden pe e Isusestar, o Petar phenda e Isuses: "Gospodarona, šukari amende so injam akate. Te čera trin šatorja: jekh tuće, jekh e Mojsijase hem jekh e Ilijase." Na džanda so vačeri. **34** Sar vačeri ine adava, ikילו jekh oblako savo učarda len. A on, kad učarda len o oblako, darandile. **35** I šundilo glaso taro oblako savo vačerda: "Akavai mlo Čhavo, kole birindum! Ole šunen!" **36** I palo adava so šundilo o glaslo, o učenici dikhle samo e Isuse korkore. I trainde, hem tegani pana nikase na vačerde adalestar so dikhle. **37** Tejsato dive, kad o Isus hem o trin učenici huljile tari gora, baro narodo alo te dikhel e Isuse. **38** I dikh, nesavo manuš taro narodo lelja te vičini: "Učitelju, molinava tut te pomožine mle čhavesse, adalese soi maje jekhoru!" **39** O bišukar duho but puti prelela le hem otojekhvar vrištini; frdela le ano grčevija hem ikijola lestar pena taro muj; uništini le hem jedva ačaj le. **40** I molindum te učenikonen te ispuđine e bišukare duho mle čhavesstar, ali on našti ine te čeren adava." **41** A o Isus phenda: "O, biverakiri hem rumimi generacijo! Pana kobor valjani te ovav tumencar hem te trpinav tumen? Ana te čhave akari!" **42** I sar o čhavoro avela ine di o Isus, o demoni frdinda le ki phuv ano grčevija. A o Isus naredinda e bišukare duhose te cidel pe e čhavorestar, sasljarda e čhavore hem dinda le palal ko dad. **43** Tegani sare inele začudime so dikhle e Devlesoro baro zoralipe. Sar sare čudinena pe ine zako adava so čerđa o Isus, ov phenda ple učenikonende: **44** "Šunen šukar akala lafija: Me, o Čhavo e manušesoro, valjani te ovav predime ano vasta e manušengere." **45** Ali o učenici na halile so o Isus manglja te vačeri adaleja. Adava inele olendar garavdo sar te na haljoven le, a darandile te pučen le so adaleja manglja te vačeri lende. **46** A o učenici lelje maškara pumende te raspravinen kovai olendar najbaro. **47** A o Isus džanda soi lende ki godi, lelja jekhe čhavore, čhivđa le uzala peste, **48** i phenda lende: "Đijekh kova primini akale čhavore zbog maje, man primini. A đijekh kova man primini, primini e Devle kova bičhalđa man. Adalese so, ko maškara tumende pes dikhela sar najtikore, ovi najbaro." **49** A o Jovan phenda e Isuses: "Gospodarona, dikhljam nesave manuše sar ano to anav ispuđini e demonen e manušendar. Amen na mukljam lese te čerel adava, adalese so na džala amencar pala tute." **50** A o Isus phenda lese: "Muken le te čerel adava, adalese so okova kova nane protiv tumende, ovi tumencar!" **51** A kad inele paše o dive e Isusesere te ovel vazdime ko nebo, ov zorale odlučinda te džal ko Jerusalm. **52** I bičhalđa nesave glasnikonen angla peste. I on džeke hem derđinde ko nesavo gav ani regija Samarija te pripreminen le e Isusesse. **53** Ali o gavutne na mangle e Isuse adalese so džande da džala ko Jerusalm. **54** A dikhindoj adava o učenici o Jakov hem o Jovan, pučle e Isuse: "Gospode, mangeja li te phena te huljel taro nebo i jag hem sa te tharel len?" **55** A o Isus irinda pe hem ukorinda len. **56** I ov hem lesere učenici džeke ko aver gav. **57** I sar o učenici hem o Isus džana ine dromeja, nesavo manuš alo hem phenda e Isuses: "Ka džav tuja kaj god tu džaja."

58 A o Isus phenda lese: "E liscen isi jazbine hem e čirikljen gnezdija, a man, e Čhave e manušesere nane kaj te pašljarav mlo šero." **59** A avere manušese phenda: "Phir pala mande!" A ov phenda: "Aš najangle, Gospode, te parunav mle dade, i ka džav pala tute." **60** Tegani o Isus phenda lese: "Muk o mule te parunen ple mulen, a tu dža vačer oto carstvo e Devlesoro." **61** A aver manuš phenda: "Ka phirav pala tute, Gospode, ali aš najangle te džav te pozdravinav man mle čherutnencar." **62** A o Isus phenda lese: "Nijekh kova dolela pe upro plugo te orini i onda dikhela napalal, nane korisno zako carstvo e Devlesoro."

10 Palo adava, o Gospod o Isus birinda avere eftavardešu duje učenikonen hem bičhalđa len duj po duj angla peste ko sa o dizja hem o thana ko save ov manglja te džal. **2** Angleder so te džan, o Isus phenda lende: "I žetvai bari, a hari bučarne te čeden. Adalese, molinen e gospodare oti žetva te bičhali e bučarnen ki žetva pli. **3** Džan! Ače, bičhalava tumen sar bakroren maškaro ruva. **4** Ma legaren tumencar kesa e lovencar, ni torba dromese, ni buđeri obuča. I ma našalen tumaro vreme adahar so ka terđoven te pozdravinen nekasar odrumal. **5** I kad đerdinena ko nesavo čer, prvo vačeren: "Mir akale čhereste!" **6** Te adari bešela o manuš kova mangela mir, tegani o mir, saveše tumen molinena, ka ačhol oleja; a te na manglja mir, tumaro mir ka irini pe tumende. **7** Kad avena ko nesavo čer, ma palo adava nakhen ko avera čera. Ačhoven ko jekh than, han hem pijen adava so o čerutne ikalena angla tumende, adalese so o bučarno zaslužini pli plata. **8** I ki savi diz đerdinena, a o dizutne priminena tumen, han okova so ikalena angla tumende. **9** Sasljaren e nambormen adari hem vačeren sarijende: 'Alo tumende paše o carstvo e Devlesoro!' **10** A ki savi diz đerdinena, a o dizutne na priminena tumen, ikilindoj ko glavna droma e dizjakere, vačeren: **11** "Hem i prašina tumara dizjakiri, savi dolinda pe ko amare pre, amen kosaja la sar znako zoralo odbiba. Ali te džanan da o carstvo e Devlesoro alo paše!" **12** Vačerava tumende da ko dive oto baro sudo, po lokhe ka ovel e manušende tari Sodoma negoli e manušende tari adaja diz." **13** "Jao tumende, manušalen taro Horazin! Jao tumende, manušalen tari Vitsaida! Te oven ine čudesija maškaro manuša taro Tir hem taro Sidon save ule maškara tumende, pana angleder ka bešen ine ano šeja oto kanaj hem ka čhoren pepeo upro pumare šere sar te mothoven da kajinena pe. **14** Ali e manušende taro Tir hem taro Sidon ka ovel po lokhe ko Sudo negoli tumende. **15** A tumen, manušalen taro Kafarnaum, na li di o nebo ka vazden tumen? Đi o than e mulengoro isi te peren. (Hadēs q86) **16** Tegani phenda e učenikonende: Ko šunela tumen, man šunela, a ko odbini tumen, man odbini. A ko odbini man, odbini e Devle kova bičhalđa man." **17** Kad o eftavardešu duj učenici irinde pe oto drom radosna, phende e Isuses: "Gospode, hem o demonja pokorinena pe amende ano to anav!" **18** A o Isus ko adava phenda lende: "Dikhljum e Sotone sar perela taro nebo sar munja. **19** Eče, dindum tumen vlast te gazinen upro sapa hem o škorpije hem upro sa o zoralipe e neprijateljlesoro hem ništa naka ovel tumende. **20** Ali ma edobor radujinen tumen zako adava so o bišukar duhija pokorinena pe tumende, nego više radujinen tumen adalese soi tumare

anava zapisime ano nebo." 21 I tegani o Isus radujinda pe ano Sveto Duho hem phenda: "Hvalinava tut, Dade, Gospode e nebosoro hem e phuvjakoro, so garavdan akava okolendar kola pes dikhena sar mudronen hem džanden, a mothovdan okolende kolai sar čhavore. Oja, Dade, džanan da čerđan adava adalese so adahar mangljan. 22 Mlo Dad sa muklja maje ko vasta. Niko na džanel e Čhave, sem o Dad; hem niko na džanel e Dade, sem o Čhavo hem okola kolende o Čhavo mangela te mothoj le." 23 Tegani irinda pe nakoro učenici hem samo olende phenda: "Blago e jačhende save dikhena adava so tumen dikhena! 24 Vačerava tumende da but proroci hem carija mangle te dikhen akava so tumen dikhena, ali na dikhle; hem mangle te šunen okova so tumen šunena, ali na šunde!" 25 I dikh, jekh dive sar o Isus sikaj ine, nesavo učitelj e Zakonestar uštino te pučel le nešto sar te iskušini le, i pučlja: "Učitelju, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?" (aiōnios g166) 26 A o Isus phenda lese: "Soi pisime ano e Mojsijasoro zakoni? So čitineja adari?" 27 I ov phenda e Isuses: "Mang e Gospode te Devle sa te vileja, sa te dušaja, sa te zoralipnaja hem sa te godaja; hem mang te pašutne sar korkore tut." 28 Tegani o Isus phenda lese: "Šukar phendan. Čer adahar hem ka živine." 29 Ali o učitelj e Zakonestar manglja te opravdini pe i pučlja e Isuse: "A koi mlo pašutno?" 30 A ko adava, o Isus phenda lese akaja priča: "Nesave manuše, sar huljela ine tari diz Jerusalm ki diz Jerihon, dolinde o čora. On lejje lestar sa, di o šeja. Zorale mardo le, i dzele, a o manuš pašlilo ko drom hem na džanda pese. 31 Na nakhlo but, i nekotar adale dromeja sar huljela ine nesavo svešteniko, dikhlja adale manuše hem nakhino oti aver strana. 32 Adahar da nesavo levit: alo di adava than kote o manuš pašljola, dikhlja le i nakhino oti aver strana adale dromesiri. 33 A inele nesavo Samarijančo savo džala ine adale dromeja. Kad reslja di ko than kote o manuš pašljola, dikhlja le, i pelo lese žal olese. 34 Tegani o Samarijančo alo di o manuš, čorda ulje hem mol upro lesere rane te kosel len hem pačarda len. I čhivda le upro plo her hem legarda le ki gostionica, i adari brininda pe olestar. 35 Tejsato dive o Samarijančo ikalda duj srebrna kovanice hem dinda ko manuš kasiri inele i gostionica hem phenda lese: 'Brinin tut akale manušestar, i sa so ka trošine buderii, ka irinav će kad ka irinav oto drom.'" 36 Tegani o Isus pučlja e učitelje e Zakonestar: "So tu pheneja? Kova akale trinendar mothovda pe sar pašutno okolese kole dolinde o čora?" 37 A ov phenda: "Okova kova mothovda lese milosrđe." Tegani o Isus phenda lese: "Oja, hem tu dža hem čer adahar!" 38 I sar o Isus hem lesere učenici džana ine dromeja nakoro Jerusalm, đerdinde ko nesavo gav. Adari živinda nesavi đuvli palo anav Marta. Oj priminda len kora peste ko čher. 39 Ola inele phen palo anav Marija, koja beštini uzalo e Gospodesere e Isusesere pre hem šunda lesoro lafi. 40 A i Marta sa ki sig dikhela ine te kandel, i ali uzalo Isus hem pučlja le: "Gospode, tu li na dikheja adava so mli phen muklja man korkora te kandav? Phen laće te pomožini maje." 41 A o Gospod phenda laće: "Marto, Marto! Brinineja tut hem uznemirineja tut zako but so, 42 a samo jekh valjani. I Marija izabirinda okova soi po šukar, i adava naka lel pe latar."

11 I kad jekhvar o Isus završinda e molitvaja, jekh lesere učenikonendar phenda lese: "Gospode, sikav amen te molina sar so o Jovan o Krstitelj sikavda ple učenikonen." 2 Tegani o Isus phenda lende: "Kad molinena, vačeren: 'Dade, to sveto anav barjardo te ovel! To carstvo te ave!' 3 De amen avdive o maro savo valjani amende dijekhdive! 4 Oprostini amende amare grehija sar so hem amen oprostinaja đjekhesse kova grešinda premala amende! Hem cide amen taro iskušenje!" 5 Tegani o Isus phenda lende: "Zamislinen da ki ekvaš i rat džana koro tumaro amal te phenen lese: 'Amala, te de man trin mare, i ka irinav će. 6 Mlo amal alo oto drom kora mande, a nane man so te ikalav anglo leste!' 7 A ov od andral te phenel: 'Ma uznemirin man! O udari phandle, a mle čhavore već pašlile mancar hem sovena. Našti akana te uštav te dav tut!' 8 Vačerava tumende: te na uštino te del le adalese soi lesoro amal, ka uštel hem ka del le sa so valjani adalese so lesere amale nane lađ te ovel uporno. 9 Vačerava tumende: Mangen hem ka del pe tumende! Roden hem ka arakhen! Khuven hem ka phravel pe tumende! 10 Adalese so đjekh kova mangela, primini; hem kova rodela, arakhi; hem kova khuvela, ka ovel lese phravdo. 11 A kova dad tumendar: kad lesoro čhavo ka rodel lestar ine mače, ka del le sape? 12 Ili kad ka rodel jaro, ka del le škorpija? 13 Kad tumen, kola injen bišukar, džanen te den šukar darija tumare čhavende, kobor više tumaro Dad taro nebo ka del e Svetone Duho okolende kola rodona olestar." 14 I jekh dive o Isus ispuđinda e demone kova čerela ine jekhe manuše te našti vačeri. Kad ikילו o demoni, o manuš lejja te vačeri. I o narodo inele zadivime, 15 ali nesave olendar vačerde: "E Veelzevulesere, e demonengere šerutnesere, zoralipnaja ispuđini e demonen!" 16 A avera iskušinde e Isuse adahar so rodinde lestar znako taro nebo. 17 Ali o Isus džanda lengere mislija, i phenda lende: "Đjekhd carstvo savoi ana peste podelime ka properel, hem o čher ano savo nane sloga ka perel. 18 Tei e Sotonesoro carstvo ana peste podelime, sar onda pana trajini? Akava vačerava adalese so tumen phenena da e Veelzevulesere zoralipnaja ispuđinava e demonen. 19 A te me e Veelzevulesere zoralipnaja ispuđinava e demonen, kasere zoralipnaja tumare učenici ispuđinena len? Adalese on ka dokazinen tumende da na injen u pravu. 20 Ali te me e Devlesere zoralipnaja ispuđinava e demonen, onda o carstvo e Devlesoro alo maškara tumende." 21 O Isus phenda hem akava: "Kad okova kovai zoralo hem naoružime pazini plo čher, lesoro barvalipei osigurime. 22 Ali kad avela o po zoralo lestar, ka pobedini le hem ka lel lestar o oružje upro savo inole nada hem ka delini plencar adava so lejja e bizoralestar. 23 Ko nane mancar, ovi protiv mande. I ko na čedela mancar, ov čhorela." 24 Tegani o Isus phenda: "Kad o bišukar duho ikljola taro manuš, džala ko šuke thana rodindoj kote šaj te odmorini. Kad na arakhi le, vačeri: 'Ka irinav man ko čher kotar iklijum.'" 25 I irinda pe hem arakhlja o čher šulavdo hem namestime. 26 Tegani džala hem lela epta avere duhen po bišukaren pestar hem đerdinena ano adava manuš hem ačhovea adari. I ko kraj adale manušese ovela po bišukar nego angleder." 27 I sar o Isus vačeri ine adava, nesavi đuvli oto narodo vičinda: "Bahtali i đuvli koja akharda tut ano vodi hem dinda tut čučii!" 28 A o Isus phenda: "Po bahtalei okola so

šunena o lafi e Devlesoro hem čerena le!" 29 Sar čedela pe ine po baro narodo, o Isus lejla te vačeri: "Akajai generacija bišukar. Rodela mandar znako, ali nisavo znako naka del pe lače sem adava so inele e prorokose e Jonase. 30 Sar so adava so ulo e Jonaja inele znako e manušenđe kola živinde ki diz Niniva, ađahar hem so ka ovel mancar, e Čhaveja e manušesereja, ka ovel znako akala generacijaje. 31 Ko dive oto baro sudo, i carica koja angleder vladinda ki južno phuv ka uštel hem ka osudini e manušen oti akaja generacija, adalese so tari durutni phuv ali te šunel e Solomonesiri mudrost, a akatei tumencar neko po baro e Solomonestar, a tumen na mangena te šunen! 32 Ko dive oto baro sudo, o manuša kola živinde ani purani diz Niniva ka ušten protiv akaja generacija hem ka osudinen la, adalese so on pokajinde pe kad o Jona propovedinda, a akatei tumencar neko po baro e Jonastar, a tumen pana na pokajinden tumen!" 33 "Niko na tharela i svetiljka hem te čhivel la ko garavdo than ili talo čaro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. 34 Ti jakhi sar svetiljka te telose. Kadi ti jakh šukar, sai to telo osvetlime. A kadi ti jakh bišukar, hem to teloi ani tomina. 35 Adalese, pazin da o svetlost so mislineja dai ana tute nane tomina. 36 Tei sa to telo pherdo oto svetlost, bizo jekh kotor oti tomina, tegani sa to dživdipe ka ovel osvetlime sar kad i svetiljka osvetlini tut ple svetloja." 37 Kad o Isus vačerđa adava, nesavo farisej vičinda le te hal maro koro leste. I o Isus đerdinda lese ko čher hem čhivda pe uzalo astali. 38 A o farisej dikhindoj adava, čudinda pe so o Isus, palo adeti, na thovda ple vasta angleder o hajba. 39 A o Gospod o Isus phenda lese: "Oja, tumen o fariseja kosena i šolja hem o čaro od avrijal, a pherden len tumara pohlepaja hem bišukaripnaja. 40 Hulavonale! Nane li o Devel okova kova čerđa e manuše, kova džanel le hem od avrijal hem od andral? 41 Nego, den e čororende sar milostinja okova so isi tumen andre, hem sa ka ovel tumende čisto. 42 Ali jao tumende e farisejende so dena e Devlese desetak oto začinja: oti nana, oti ruta hem oto sa o povrcé, a ačhavden te čeren averende okova soi pravedno hem te mangen e Devle. Valjani te den o dešto kotor, ali na troman te bisten te čeren adava soi po bitno. 43 Jao tumende e farisejende so volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem so volinena kad o manuša, pherde pošujtjiba premala tumende, pozdravinena tumen ko trgija. 44 Jao tumende adalese so injen sar o bioznačime grobija upra savende o manuša phirena, a na džanen." 45 Tegani nesavo oto učitelja e Zakonestar phenda e Isusese: "Učitelju, tu hem amen vređineja adale lafencar." 46 A o Isus phenda: "Jao hem tumende, učiteljal e Zakonestar! Čhivena upro manuša pharipa but phare te akharen ađahar so dena len pravilja save našti te iceren, a ni najeja na mangena te mrdinen te pomožinen lendé te akharen adava pharipe. 47 Jao tumende, adalese so vazdena spomenici e prorokonende kolen tumare pradada mudarde. 48 Adaleja mothovena da odobrinena adava so čerde tumare pradada: on mudarde len, a tumen vazdena lendé spomenici. 49 Adalese o Devel mudro vačerđa tumendar: 'Ka bičhalav lendé prorokonem hem apostolen. Nekas olendar ka mudaren, a nekas ka progoninen.' 50 Akala generacijatar ka rodel pe o rat sa e prorokonengoro savo thavdinda pana taro

čeriba e svetosoro, 51 pana taro rat e Aveljesoro sa đi o rat e Zaharijasoro, kova inele mudardo maškaro žrtveniko hem i svetinja ano Hram. Oja, vačerava tumende, akaja generacija ka ovel osudime zako adava rat so thavdinda! 52 Jao tumende, učiteljal e Zakonestar! Adalese so e narodostar garavden o ključo oto džandipe. Korkore na đerdinden, a na mukljen te đerdinen ni okola kola mangle te đerdinen." 53 I kad o Isus ikילו adathar, o učitelja e Zakonestar hem o fariseja ani bari holi lejle te protivinen pe hem te pučen le but so. 54 On dikhle te dolen le ko bišukar lafi sar te šaj optužinen le.

12 I kad čedinde pe nekobor hiljade manuša, edobor but inele da terdine jekh upra avereste, o Isus prvo lejla te vačeri ple učenikonende: "Arakhen tumen taro kvasco e farisejengoro, te na oven dujemujengere sar soi on. 2 Sa soi čorale ka otkrijini pe; sa soi garavdo ka šundol. 3 Adalese, sa so vačerđen ani tomina, ka šundol ano svetlost; hem so pohari vačerđen ko kan ano sobe, ka vačeri pe taro krovija sare te šunen." 4 "Ali phenava tumende, amalalen: ma daran okolendar kola šaj te mudaren samo o telo, adalese so više adalestar naka šaj te čeren tumende. 5 A ka phenav tumende kastar te daran: te daran taro Devel kas palo mudariba isi zoralipe te frdel ano pakao. Oja, vačerava tumende, olestar te daran! (Geenna g1067) 6 Na biknena pe li pandž čiriklja zako samo duj najtikore kovance? A palem nijekh olendar nane bisterdi anglo Devel. 7 A tumendi hem dijekh bal ko šero džendo. Adalese, ma daran! E Devlese injen po dragocena negoli but čiriklja!" 8 "A vačerava tumende: Dijekh kova anglo manuša ka priznajini dai mlo, me, o Čhavo e manušesoro, anglo anđelja e Devlesere ka priznajinav dai ov mlo. 9 A te odrekniinda pe neko mandar anglo manuša, hem me ka odrekninav man olestar anglo anđelja e Devlesere. 10 I te vačerđa neko lafi protiv o Čhavo e manušesoro, ka ovel lese oprostime; ali naka ovel oprostime okolese kova hulini upro Sveto Duho. 11 A kad ka anen tumen anglo sudo ko sinagoge, anglo vladarija hem o vlastija, ma oven zabrinuta sar hem soja te branine tumen, so te vačeren! 12 Adalese so tegani o Sveto Duho ka sikaj tumen so te vačeren." 13 Tegani neko oto narodo phenda e Isusese: "Učitelju, vačer mle phralese te podelini mancar o nasledstvo." 14 A o Isus phenda lese: "Manušeja, ko čhivda man te ovav sudija ili delioco upra tumende?" 15 Tegani phenda sarijende: "Arakhen tumen hem ciden tumen tari pohlepa. I sa edobor barvalipe te ovel e manuše, lesoro dživdipe na avela oto adava so isi le." 16 Tegani o Isus phenda lendé akaja pričá: "Nesave barvale manušesiri phuv bijanda but. 17 I ov mislinda pe ana peste: 'So te čerav? Nane man edobor baro than kote te čhivav mli žetva.' 18 I phenda: 'Akava ka čerav! Ka peravav mle purane šupe hem ka vazdav po bare, i adathe ka čhivav sa o điv hem avera šukaripa. 19 Tegani ka vačerav mla dušače: Isi tut baro barvalipe bute beršende. Odmorin, ha, pi hem uživin!' 20 Ali o Devel phenda lese: 'Hulavona! Akaja rat ka mere! A sa adava so spremindan, kasoro ka ovel?' 21 Ađahari okolese kova pese čedela barvalipe, a čororoi anglo Devel." 22 Tegani o Isus phenda ple učenikonende: "Adalese vačerava tumende: ma oven zabrinuta zako tumaro dživdipe: ka ovel tumen li so te han; ni zako tumaro telo: ka ovel tumen li so

te urjaven. **23** Adalese soi o dživdipe po bitno e hajbnastar hem tumaroi telo po bitno e šejendar. **24** Dikhen e gavranen! Ni sejnena ni čedena, nane len ni šupa kote te čhiven o div, a palem o Devel parvari len. A tumen injen e Devlese po vredna e čirikljendar! **25** A kova tumendar šaj adaleja so brinini pe te produžini hari plo dživdipe? **26** Znači te našti ni adava najhari te čeren, sose onda brininena tumen zako bilo so aver? **27** Dikhen o divlja luluđa sar barjona. Na čerena buti, čak na sivenafse šėja, a vačerava tumenđe da ni o caro o Solomon, kova inele but barvalo, na inole edobor šuže šėja sar jekha olander. **28** Te o Devel adahar šukar urjavela o biljke ko polje save avdive adari, a tejsa frdena pe ani jag, kobor li više tumenđe ka del šėja, tikora verakere manušalen! **29** Tumen ma oven zabrinuta zako adava so ka han hem so ka pijen, **30** adalese so adava rodna okola kola na džanen e Devlese. Tumaro Dad, o Devel, džanel da valjani tumenđe sa adava. **31** Nego roden o carstvo e Devlesoro, a ov ka del tumen sa adava so valjani tumenđe! **32** Ma daran, mlo tikoro stado! Tumare Dadesiri volja inele te del tumen o carstvo. **33** Bikninen so isi tumen hem o love den e čororende! Čeren tumenđe kese zako love save na properena hem barvalipe ko nebo savo nikad na tikorini. Niko naka šaj te avel adari te čorel tumaro barvalipe hem nijekh moljco naka uništini le. **34** Adalese so tumaro vilo ka ovel adari kaj tumaro barvalipe." **35** O Isus ple učenikonenđe phenda hem akava: "Oven spremna, urjavde zakí buti hem tumare svetiljke te oven tharde, **36** sar sluge kola adžičerena ple gospodare te irini pe čhere taro bijav. Kad irini pe o gospodari hem kad khuvela ko udar, o slugei spremna te phraven lese. **37** Blago okole slugenđe kolen o gospodari, kad ka avel, ka arakhi len džangale sar adžičerena le! Čače, vačerava tumenđe, ov, o gospodari, ka phandel pe i kecelja, ka bešljačeri len te han hem ka kandel len. **38** Blago e slugenđe kolen o gospodari ka arakhi džangalen čak hem te alo ki ekvaš i rat ili anglo disljobja. **39** Ali akava te džanen: te džanel ine o čherutno ko savo sati avela o čor, naka mukel lese ine te đerdini ko čher te čorel. **40** Hem tumen oven spremna, adalese so o Čhavo e manušesoro ka avel tegani kad na nadinena tumen!" **41** Tegani o Petar pučlja e Isuse: "Gospode, vačereja li akaja priča samo amende e učenikonende ili sarijenđe?" **42** O Gospod o Isus phenda: "Kovai, onda, verno hem mudro upravniko kas o gospodari ka čhivel upreder ple sluge te del len hajba ko vreme? **43** Blago okole slugase kas lesoro gospodari, kad ka avel, ka arakhi sar čerela adahar. **44** Čače vačerava tumenđe, upreder sa o barvalipe plo ka čhivel le sar upravniko. **45** A te vačerđa adava sluga ana peste: 'Naka avel pana mlo gospodari' i lela te marel avere slugen, hem te hal, te pijel hem te mačol, **46** lesoro gospodari ka avel ano okova dive hem okova sati kad naka adžičeri le, ka čhinel le ko ekvaš hem ka čhivel le maškaro nevernici. **47** A okova sluga kova džanda i volja ple gospodaresiri, a na inele spremno ili na čerđa pali e gospodaresiri volja, but mariba ka hal. **48** A okova kova na džanda e gospodaresiri volja, a čerđa nešto zako so zaslužini kazna, hari mariba ka hal. Kasei dindo but, but ka rodel pe lestar. Kasei poverime but, više ka rodel pe lestar." **49** Tegani o Isus phenda: "Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv. So bi mangava ine već te ovel thardi! **50** A valjani te nakhavav e

patibnasoro krstiba. But maje pharo đikote adava na završini pe! **51** Mislinena da aljum te anav mir ki phuv? Na. Aljum te čerav o manuša te ciden pe jekh averestar. **52** Adalese od akana, oto pandž čherutne, trin ka oven ki mli strana, a duj ki aver ili duj ki mli strana, a trin ki aver. **53** Ka uštel o dad upro čhavo hem o čhavo upro dad, i daj upri čhaj hem i čhaj upri daj, i sasuj upri bori hem i bori upri sasuj." **54** Tegani o Isus vačerđa e narodose: "Kad dikhena da o oblaci avena taro zapad, tegani phenena da ka perel bršin, i čače perela. **55** Kad phudela i barval taro jug, phenena da ka ovel tatipe, i ovela. **56** Dujemujengere manušalen! Džanen te pendžaren o izgled e phuvjakoro hem e nebosoro; sar onda na džanen te pendžaren o znakija akale vremenese? **57** Tumen korkore valjani te pendžaren okova soi ispravno. **58** Te neko legari tut ko sudo te tužini tut adalese so na irindan lese o love, odrumal de sa tutar te mirine tut oleja angleder nego so resena adari. Te na čerđan adahar, ov šaj te vucini tut anglo sudija, a o sudija ka del tut ko manuš kova ka čhivel tut ano phandlape. **59** Vačerava će da čače naka ikljove adathar sa đikote na irineja đí i zadjno para."

13 Ano adava vreme nesave manuša phende e Isuseso so o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredinda nesave Galilejci te oven mudarde sar anena ine žrtve ano Hram. **2** A o Isus phenda lende: "Tumen li mislinena da adala Galilejci, adalese so adahar mudardile, inele po grešna sa avere Galilejconendar? **3** Na! Ali te na pokajinden tumen, sarijen tumen ka adžičeri propast! **4** Ili okola dešu ofto upro kolende peli i kula ano Siloam hem mudarda len, tumen li mislinena da on inele po bare grešnici sa e manušendar kola živinena ano Jerusalim? **5** Na! Ali te na pokajinden tumen, sarijen tumen ka adžičeri propast!" **6** Tegani o Isus vačerđa lende akaja priča: "Inele nesave manuše smokva sadime pese ano vinograd, i alo te rodel lakoro plod, ali ništa na arakhlja. **7** Tegani phenda e vinogradares: 'Ače, trin berš sar avava te rodav plod upri akaja smokva, ali na arakhava le. Čhin la! Sose te šučari i phuv?' **8** A ov phenda: 'Gospodarona, ačhav la pana akava berš. Ka handav okolo late hem ka frdav lače đubrivno, **9** i šaj đí berše ka anel plod. A te na bijanda, ka čhine la.'" **10** I jekh savato sar o Isus sikaj ine ani jekh sinagoga, **11** adari inele nesavi đuvli kola o bišukar duho čerela ine te ovel namborme. Oj inele grbavo dešu ofto berš hem nisar našti ine te ispravini pe. **12** Kad o Isus dikhlja la, vičinda la kora peste hem phenda lače: "Đuvlije, oslobodimi injan taro to nambormipe!" **13** I čhivđa ple vasta upro late, a oj otojekhvar ispravinda pe hem lelja te slavini e Devle. **14** Tegani e sinagogakoro vođa, holjame so o Isus sasljarda ko savato, phenda e narodose: "Isi šov dive ano kurko ko save šaj te čerel pe buti! Ko adala dive aven hem oven sasljarde, a na ko savato!" **15** A o Gospod o Isus phenda lese: "Dujemujengere injen! Tumen li ko savato na phravena tumare guruve ili tumare here taro jasle te legaren le te pijel pani? **16** A akajai đuvli oto pleme e Avraamesoro kola o Sotoni ičerđa phandlja dešu ofto berš. Oj li na valjani te ovel phravdi taro akala lancija e nambormipasere ko savato?" **17** Kad phenda adava, lađandile sare kola inele protiv leste, a sa avera manuša radujinde pe zako sa o šukar čeriba save o Isus čerđa. **18** Tegani o Isus phenda: "Savesei slično o carstvo

e Devlesoro? Soja te uporedinav le? 19 Slični e semese oti gorušica save o manuš lejla hem frđinda pese ki bašta. Ov barilo hem ulo kaš, hem o čiriklja čerde gnezdija upro lesere granke." 20 I palem phenda: "Soja te uporedinav o carstvo e Devlesoro? 21 Slični e kvascose save i đuvli lejla hem čivđa ano but baro čaro vareja, i ov čerđa sa o humer te uštel." 22 I sar o Isus džala ine ple dromeja đi ko Jerusalem, nakhela ine ko dizja hem ko gava hem sikaj e narodo. 23 I neko pučlja le: "Gospode, samo li hari manuša ka oven spasime?" A o Isus phenda lende: 24 "Den sa tumandar te đerdinen maškaro tesno udar e nebosoro adalese so but džene, vačerava tumende, ka roden te đerdinen, ali naka šaj. 25 Kad o čerutno ka uštel hem ka phandel o udar, ka ovel kasno. Tegani ka terđoven avri hem ka khuyen ko udar vačerindoj: 'Gospodarona, phrav amende!' Ali ov ka phenel tumende: 'Na džanav tumen kotar injen.' 26 Tegani ka phenen: 'Haljam hem piljam tuja, hem tu sikavđan ko amare dizjengere droma.' 27 A ov ka phenel: 'Na džanav tumen kotar injen. Ciden tumen mandar, sare tumen kola čerena bišukaripe!' 28 Tegani ka ovel baro rojba hem krciba e dandengoro tari dukh kad ka dikhen e Avraame, e Isaake, e Jakove hem sa e prorokon ano carstvo e Devlesoro, a tumen frđime avri. 29 O manuša ka aven taro istok hem taro zapad, taro sever hem taro jug hem ka čhiven pe uzalo astali ki gozba ano carstvo e Devlesoro. 30 Ače, okola kolai akana prva tegani ka oven zadnja, a okola kolen akate dikhena sar zadnjonen adari ka oven prva." 31 I tegani nesave fariseja ale koro Isus hem phende lese: "Dža akatar ko nesavo aver than, adalese so o caro o Irod mangela te mudari tut." 32 O Isus phenda lende: "Džan hem vačerem adala lisicače: 'Ka ispuđinav e demonen hem ka sasljavar avđive hem tejsa, a ko trito dive završinava mli buti.' 33 Ali avđive, tejsa hem prektejsa valjani te džav mle dromeja, adalese so izgledini dai o Jerusalem than kote sa o proroci valjani te oven mudarde. 34 Jerusalem, Jerusalem, tu savo mudareja e prorokonon hem frđeja bara upro okola kolai tumende bičhalde! But puti mangljum te čedav te manušen sar i khani ple piličken talo ple phaka, ali tumen na mangljen! 35 Ače, to čher ka ovel napustime! I vačerava tumende da čače naka dikhen man đikote na phenena: 'Blagoslovimej okova kova avela ano anav e Gospodesoro!'"

14 I ko jekh savato, o Isus inele vičime ko čher nesave farisejengere vođasoro te hal maro, i dželo. Sare so inele adari, šukar ine posmatrinena le, 2 adalese so anglo leste inele nesavo namborme manuš kasere vasta hem o pre inele pherde pani. 3 I o Isus pučlja e učiteljen e Zakonestar hem e farisejen: "Palo e Mojsijasoro zakoni, tromal pe li te sasljari pe ko savato ili na?" 4 A on ništa na phende. Tegani o Isus čhivđa plo vas upro namborme manuš, sasljarda le hem muklja le te džal. 5 A olenđe phenda: "So mislinena tumaro čhavo ili tumaro guruv ko savato perela ano bunari, ini sigate ka ikalen le ine adathar?" 6 I na ine len so te phenen ko adava. 7 Kad o Isus dikhlja sar o gostija kola ale te han rodenafse najšukar thana bešibnase, phenda lende akaja pričā: 8 "Kad injan vičime nekase ko bijav, ma beš ko najšukar than, adalese so šaj maškaro vičime isi nesavo manuš kovai po baro tutar. 9 Tegani okova so vičinda tut ka

phenel će: 'De to than akalese.' Tegani ka ove ladardo, i ka dža te dole o zadnjo than. 10 Nego, kad injan vičime, dža hem beš ko zadnjo than. Kad ka dikhel tut okova so vičinda tut ka phenel će: 'Amala, ava beš ko po šukar than!' Tegani sa o gostija ka dikhen kobar injan poštujime. 11 Adalese, ko pes povazdela, ka ovel peravdo; a ko ponizini pe, ka ovel povazdime." 12 Tegani o Isus phenda okolese so vičinda le: "Kad vičineja gostonen ko ručko ili ki večera, ma vičin samo te amalen, te phraljen, te familija, hem te barvale komšijen. Te vičindan olen, hem on tut ka vičinen ko hajba kora pumende sar te irinen će. 13 Nego, kad vičineja ko hajba, vičin e čororen, e sakatimen, e bangen hem e kororen. 14 Tegani ka ove blagoslovime, adalese so olen nane sar te irinen će. A o Devel ka irini će tegani kad ka vazdel e pravednikonen taro mule." 15 Kad adava šunđa jekh okolendar so beštine uzalo astali, phenda e Isusesē: "Bahtaloi okova kova ka hal maro ano carstvo e Devlesoro!" 16 A ko adava, o Isus phenda lese: "Nesavo manuš čerđa bari gozba hem vičinda bute manušen. 17 I kad sa inele čerdo hajbnase, bičhalđa ple sluga te phenel e vičimende: 'Sai akana spremno. Aven!' 18 Ali jekh pala avereste lejle te phenen lese sose našti te aven. O prvo phenda lese: 'Čindum njiva i valjani te džav te dikhav la. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese našti te avav.' 19 O dujto phenda: 'Samo so čindum deše guruven i džava te dikhav sar ka orinen. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese našti te avav.' 20 O trito phenda: 'Samo so leljum romnja i adalese našti te avav.' 21 I o sluga irinda pe hem phenda sa adava ple gospodarese. Tegani o gospodari holjanda i phenda ple slugase: 'Siđar, ikljov ko droma e dizjakere hem ko trgija i ana akari e čororen, e sakatimen, e kororen hem e bangen.' 22 Kad o sluga čerđa adava, phenda: 'Gospodarona, čerdum adahar sar so naredindan, ali pana isi thana.' 23 I o gospodari phenda lese: 'Ikljov avri tari diz ko droma hem ko staze hem terin e manušen te aven te ovel pherdo mlo čher. 24 Vačerava tumende da nijekh okole manušendar kola inele vičime naka hal ki mli gozba.'" 25 I but manuša džana ine dromeja palo Isus. Ov irinda pe nakoro lende hem phenda lende: 26 "Te neko mangela te ovel mlo učeniko, valjani te mangel man but više nego ple dade hem pla daja, pla romnja hem ple čhaven, ple phraljen hem ple phenjen, više nego plo dživdipe. Te na čerđa adahar, našti te ovel mlo učeniko. 27 Ko na akhari plo krsto hem na džala pala mande, našti te ovel mlo učeniko. 28 Adalese so, ko tumendar ka lel ine te vazdel kula, a angleder adalestar te na bešel te računini o troško te dikhel ka šaj li te završini la? 29 Te samo čhivđa o temelji, i na ačhola le love te završini đi o kraj, sare kola ka dikhen adava ka asan lese 30 hem ka phenen: 'Akava manuš lejla te vazdel kula, a našti ine te završini la!' 31 Ili, kova caro kad džala te arakhi pe ko mariba avere caronencar, angleder adalestar na bešela te razmislini šukar ka šaj li ple deše hiljadencar te marel pe adaleja kova avela protiv leste ple biše hiljadencar? 32 Te našti, ka bičhali ple manušen koro aver caro, sar pana na alo paše, te pučen le savei o uslovija zako mir. 33 Adahar da đijekh tumendar kova na mukela sa so isi le, našti te ovel mlo učeniko." 34 Tegani o Isus phenda: "Šukari o Ion. Ali te našalđa plo londipe, soja ov ka

londari pe? 35 Esavko nane šukar ni zaki phuv ni zako đubrivo, nego frdela pe. Kas isi kana te šunel, nek šunel!"

15 But carinici hem prešunde grešnici čedena pe ine uzalo Isus te šunen le. 2 A o fariseja hem o učitelj e Zakonestar lelje te gundinen vačerindoj: "Akava primini kora peste e grešnikonen hem hala olenar." 3 Adalese o Isus phenda lende akaja priča: 4 "Te nekas tumendar isi šel bakre i jekh olenar našaldilo, so ka čerel? Ka ačaj e enjavardešu enjen ko polje hem ka džal te rodel e našalde bakre sa đikote na arakhi le. 5 I kad ka arakhi le, ka radujini pe, ka čhivel le ko piče 6 hem ka legari le čhere. Tegani ka vičini ple amalen hem ple komšijen kora peste hem ka phenel lende: 'Radujinen tumen mancar! Arakhljum mle našalde bakre.' 7 Vačerava tumende, ađahar da ano nebo ka ovel po bari radost zako jekh grešniko kad pokajini pe nego li zako enjavardešu enja pravednici kolende na valjani pokajiba." 8 O Isus phenda hem akava: "Ili te nesava đuvlja isi deš srebrna kovanice, i jekh našali, so ka čerel? Ka tharel i svetiljka, ka šulaj o čher hem šukar ka rodel i kovanica đikote na arakhi la. 9 I kad ka arakhi la, ka vičini ple amalinjen hem ple komšiken kora peste hem ka phenel lende: 'Radujinen tumen mancar! Arakhljum i kovanica savi našaldum.' 10 Ađahar, vačerava tumende, ovela radost maškaro anđelja e Devlesere zako jekh grešniko kova pokajini pe." 11 I o Isus phenda: "Jekhe manuše ine duj čhave. 12 I o tikneder čhavo phenda ple dadese: 'Dade, de man akana o kotor te barvalipnastar so pripadini maje.' I ađahar o dad podelinda lende plo barvalipe. 13 I palo nekobor dive o tikneder čhavo čedinda sa so inole, dželo ki durutni phuv hem adari halja sa plo barvalipe ađahar so živinda dilikane. 14 Kad trošinda sa o love, ulo baro bokhalipe ani adaja phuv i tegani na inole so te hal. 15 I dželo te čerel buti koro jekh manuš kova živinda adari. Adava manuš bičhalda le pese ko polje te arakhi balen. 16 O čhavo edobor inele bokhalo da manglja te hal adava so hana o bale, ali niko na dinda le čak ni adava. 17 A kad lelja te razmislni šukar, phenda ana peste: Mle dadese bučarnen isi da buderi hajbnase, a me akate merava bokhatar! 18 Ka uštav hem ka irinav man koro mlo dad hem ka phenav lese: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! 19 Na injum dostojno akana te vičinav man to čhavo. Molinava tut, le man sar jekhe bučarne te čerav buti kora tute.' 20 I uštino hem lelja te džal koro plo dad. Pana sar inele dur, lesoro dad dikhlja le sar avela, pelo lese žal, prastandilo nakoro leste, zagrlinda le hem čumudinda le. 21 Tegani o čhavo phenda: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! Na injum dostojno akana te vičinav man to čhavo.' 22 A o dad phenda ple slugende: 'Sig anen o najšužo ogrtači hem urjaven le! Čhiven lese i angrustik ko naj hem o sandale ko pre! 23 Anen okole thuljarde telco te čhinen, te ha hem te veselina amen, 24 adalese so akava mlo čhavo inele mulo, a akana dživdilo, inele našaldo, a akana arakhlo.' I lelje te veselinen pe. 25 A lesoro phureder čhavo čerela ine buti ki njiva. I ko iriba, sar avela ine paše uzalo čher, šunda bašaliba hem čheliba. 26 Tegani vičinda jekhe sluga te pučel le so ulo adava. 27 O sluga phenda lese: 'To phral irinda pe čhere. To dad čhinda e thuljarde telco adalese so dikhlja le dživde hem saste.' 28 I o phureder čhavo hoľjanda

hem na manglja te đerdini ko čher. Tegani lesoro dad ikliho hem molinda le te đerdini. 29 A ov phenda ple dadese: 'Ače, sa edobor berša sar robo kandava tut hem nikad na phagljum to lafi, a nijekhtar na dindan man ni buzore te šaj mle amalencar te veselinav man. 30 A kad alo akava to čhavo, kova halja to barvalipe e kurvenar, tu čhinda lese thuljarde telco.' 31 A lesoro dad phenda lese: 'Mlo čhavo, tu stalno injan mancar. I sa soi mlo – kloj. 32 Ali, valjandam ađahar te veselina amen hem te radujina amen adalese so akava, to phral, inele mulo, a akana dživdilo; inele našaldo, a akana arakhlo!"

16 O Isus ple učenikonende vačerda: "Jekhe barvale manuše ine upravniko kole tužinde da halja lesoro barvalipe. 2 I o barvalo vičinda le hem phenda lese: 'So šunava tutar adava? Ana maje o spisko kote pisindan mle lovdandar adalese so našti više te čere buti kora mande sar upravniko!' 3 Tegani o upravniko phenda ana peste: 'So ka čerav kad mlo gospodari ka cidel man tari buti? Na injum edobor zoralo te handav, a ladava te prosinav. 4 Džanav so te čerav te šaj o manuša priminen man pumende ano čhera kad ka ovav cidime tari buti.' 5 I vičinda sa ple gospodaresere dužnikonen, i pučlja e prvone: 'Kobor aveja mle gospodarese?' 6 A ov phenda: 'Šel burija uljeja.' Tegani o upravniko phenda lese: 'Sidar le to lil kaj pisime kobor aveja lese hem čhiv da aveja lese pinda.' 7 I pučlja avere: 'A tu kobor aveja mle gospodarese?' A ov phenda: 'Šel burija điveja.' I olese da phenda o upravniko: 'Le to lil hem čhiv da aveja lese oftovardeš.' 8 I o gospodari pohvalinda e nepoštenone upravniko so inele džando hem so ađahar postupinda. Akava mothoj dai o manuša akale svetosere po džande ko postupci premalo okolende kolai slična olende, nego o manuša e svetlosere. (aiōn g165) 9 Vačerava tumende: čeren tumende amalen ađahar so ka pomožinen lende akala phuvjakere barvalipnaja, te šaj, kad ka nakhel adava barvalipe, te oven primime ano večna čhera. (aiōnios g166) 10 Kovai verno ano najtikore buča, ov ka ovel verno hem ano najbare; a kova nane pravredno ano najtikore buča, ov naka ovel pravredno hem ano najbare. 11 Te na injen verna ano akala phuvjakoro barvalipe, ko ka mukel tumende ano vasta o čačimasoro barvalipe? 12 Te na injenle verna ano averesoro barvalipe, ko ka del tumen tumaro? 13 Nijekh sluga našti kandel duje gospodaren. Ili ka mrzini jekhe, a ka mangel e dujtone; ili jekhesa ka ovel poslušno, a e dujtone naka podnosini. Našti kanden hem e Devle hem o barvalipe." 14 Sa adava, so vačerda o Isus, šunde o fariseja kola but mangle o love, i asandile lese. 15 A o Isus phenda lende: "Tumen injen adala so čerena tumen pravredna anglo manuša, ali o Devel džanel tumare vile. Okova soi but vredno e manušende, adavai gadno e Devlese." 16 Tegani o Isus phenda: "O Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e prorokonengere sikavena ine e manušen đ i o aviba e Jovanesoro, a od tegani propovedini pe o šukar lafi taro carstvo e Devlesoro hem đjekh nasilno đerdini ano leste. 17 A palem, po lokhe o nebo hem i phuv te nakhen, negoli jekh slovo oto Zakoni te properel. 18 Jekh primer: Kova tumendar ačaj pla romnja hem lela avera, čerela preljuba. Hem kova lela romnja kola o rom muklja, isto čerela preljuba." 19 O Isus phenda: "Inele nesavo barvalo manuš kova urjela pe ine sa ano najšuže šeja

hem taro dive ko dive hala ine sa najšukar habinja. 20 Angli lesiri kapija sa ano čirevija pašljola ine nesavo čororo manuš palo anav Lazar. 21 Ov but manglja te čajari pe e troškendar save perena ine taro astali e barvalesoro. Čak hem o đukle avena ine hem ližinena lesere čirevija. 22 Kad mulo o čororo, o anđelja legarde le e Avraame ki angali. I o barvalo da mulo hem inele parume. 23 I ano than e mulengoro, ano bare muke, o barvalo vazdinda ple jača hem odural dikhlja e Avraame hem e Lazare lese ani angali. (Hadēs g86) 24 Tegani vičinda: "Dade Avraame, smilujin tut maje hem bičhal e Lazare te čhivel samo hari plo naj ano pani hem te avel te šudrari mli čhib, adalese so but injum mučime ani akaja jag." 25 A o Avraam phenda: "Mlo čhavo, setin tut da primindan to šukaripe tuče ko dživdipe, a o Lazar plo bišukaripe. A akanai e Lazarese šukar akate, a tu mučineja tut. 26 Sem adava, isi bari provalija maškar amende hem tumende i te manglja neko te nakhel akatar kora tumende ili adathar kora amende, naka šaj." 27 A o barvalo phenda: "Onda molinava tut, dade Avraame, bičhal e Lazare mle dadese ko čher. 28 Adari isi man pandž phralja. Nek o Lazar upozorini len, te na aven hem on ko akava than e mukengoro." 29 A o Avraam phenda: "Isi len o Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e prorokonengere. Nek šunen olen!" 30 A ov phenda: "Nane adava dovoljno, dade Avraame! Ali te alo lende neko taro mule, ka obratinen pe." 31 I o Avraam phenda lese: "Te na šunde adava so pisinda o Mojsije hem o proroci, naka šunen ni te neko uštino taro mule."

17 O Isus phenda ple učenikonende: "O iskušnja mora te aven, ali jao okolese prekala kaste avena. 2 Olese ka ovel ine po šukar ki men te ovel lese phandlo baro bar hem te ovel frdime ano more, nego te čerel jekh akale tikorendar te perel ano greh. 3 Arakhen tumen! Te to phral grešini, ukorin le, i te pokajinda pe, oprostini lese. 4 I te efta puti ko dive grešini premala tute hem efta puti avela kora tute hem vačeri će: "Kajinav man", oprostini lese." 5 O apostolja phende e Gospodese: "De amen po bari vera!" 6 A o Gospod phenda: "Te isi tumen vera tikori sar zrno oti gorušica, ka phenen ine akale kaštese: "Ikal tut taro koreno hem sadin tut ano more!" I ka šunel tumen ine. 7 Te phena da nekas tumendar isi sluga kova handela ili arakhi e bakren. I kad ov irini pe tari njiva, ko tumendar ka phenel lese: "Sidar ava akari hem beš te ha maro?" 8 Na li, umesto adava, ka phenen lese: "Čer maje te hav, phand tut i kecelja hem kande man đikote hava hem pijava, a palo adava tu ka ha hem ka pije?" 9 Na li ov zahvalini e slugase adalese so čerda adava so ine lese naredime? Na. 10 Adahar hem tumen, kad čerena sa so naredinda tumende o Devel, vačeren: "Amen injam sluge kolende na valjani te zahvalini pe! Čerđam samo soi amari buti!" 11 I sar o Isus džala ine nakori diz Jerusalim, nakhino maškari regija Samarija hem i regija Galileja. 12 I sar đerdini ine ko nesavo gav, nakoro leste ale deš gubavci kola terdine po dur olestar 13 hem vičinde: "Isuse, Gospodarona, smilujin tut amende!" 14 Kad dikhlja len o Isus, phenda lende: "Džan hem mothoven tumen e sveštenikonende!" I sar džana ine dromeja, sasile tari guba. 15 I jekh olendar kad dikhlja so sasילו, irinda pe koro Isus slavindoj e Devle oto sa o glaslo. 16 Pelo anglo lesere pre mujeja di phuv, zahvalindoj

lese. A ov inele Samarijanco. 17 Tegani o Isus pučlja: "Na li deš sasile? A kaj pana okola enja? 18 Nijekh li olendar na arachilo te irini pe hem te slavini e Devle, sem akava jekh kova čak nane ni Jevrejco?" 19 I phenda e manušese: "Ušti hem dža! Ti vera spasinda tut!" 20 Jekh dive o fariseja pučle e Isuse kad ka avel o carstvo e Devlesoro. O Isus phenda lende: "O carstvo e Devlesoro na avela e znakonencar saven ka šaj te dikhen pe. 21 Naka šaj te phenel pe: 'Ače akatei!' ili 'Eče adari!' Adalese soi o carstvo e Devlesoro maškara tumende!" 22 Tegani phenda ple učenikonende: "Avela o vreme kad ka mangen te dikhen samo jekh dive e Manušesere Čhavesoro, ali naka šaj te dikhen le. 23 O manuša ka phenen tumende: 'Eče adari!' ili 'Ače akatei!' Ali ma džan adari hem ma prastan palo lende! 24 Adalese so o aviba e Manušesere Čhavesoro ko lesoro dive ka ovel sar kad i munja činela taro jekh krajo e nebosoro, a svetlini ko dujto. 25 Ali angleder adalestar valjani but te patini hem te ovel odbacime akala generacijatar. 26 Hem sar so inele ano vreme kad o Noje živinda, adahar ka ovel hem ano vreme kad me, o Čhavo e manušesoro, ka avav. 27 O manuša hana ine hem pijena, lena pe hem dena pe sa di o dive kad o Noje đerdinda ki barka. Tegani alo o baro pani hem tasavđa sarijen. 28 Adahar da inele ano vreme kad o Lot živinda. O manuša ani diz Sodoma hana ine hem pijena, činena hem biknena, sadinena hem vazdena čhera. 29 A ko dive kad o Lot ikילו tari Sodoma, odupral sar bršin peli jag hem sumpor hem mudarda sarijen. 30 Adahar ka ovel hem ko dive kad o Čhavo e manušesoro ka mothoj pe. 31 Ko adava dive, ko ka ovel upro čher, a lesere stvarija ano čher, ma te huljel te lel len. Adahar da, ko ka ovel ki njiva, ma te irini pe čhere palo ple stvarija. 32 Setinen tumen so ulo e Lotesere romnjaja! 33 Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka arakhi le. 34 Vačerava tumende: ki adaja rat duj džene ka pašljon ani jekh soba; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe. 35 Duj đuvlja zajedno ka čeren hajbnase; jekha ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe. 36 [Duj murša ka čeren buti ki njiva; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe.] 37 I on pučle e Isuse: "Kaj, Gospode?" A ov phenda lende: "Kaj isi mulo telo, adari čedena pe o lešinarija."

18 Tegani o Isus vačerda ple učenikonende priča da uvek valjani te molinen pe hem te na odustajinen. 2 Phenda: "Inele nesavo sudija ani jekh diz. Na darandilo e Devlestar hem na ačhilo lese di o manuša. 3 A inele hem nesavi udovica ani adaja diz. Oj stalno avela ine koro leste hem molini le: 'De man pravda anglo okova kova tužini man!' 4 Ov jekh vreme na manglja te pomožini laće. Ali kad nakhlo nesavo vreme, phenda korkoro pese: 'Iako na darava e Devlestar hem na ačhilo maje di o manuša, 5 ka dav pravda akala udovicaće, adalese so stalno avela kora mande, i te na avel više te dosadini man!' 6 Tegani o Gospod o Isus phenda: "Šunen šukar so phenda o nepravedno sudija! 7 O Devel li naka del pravda ple izabirimende kola rat hem dive molinena le? Ov li ka ačaj len te adžičeren? 8 Vačerava tumende, ka del len pravda, hem adava sigate. Ali kad me, o Čhavo e manušesoro, ka irinav, ka arakhav li vera ki phuv?" 9 Tegani o Isus vačerda akaja priča okolende kola mislinde dai pravedna, a averen dikhle sar po tikoren pumendar: 10 "Duj manuša džele ko Hram te molinen pe: jekh inele farisej,

a o dujto cariniko. **11** O farisej, terdindoj, molinda ana peste adahar: 'Devla, hvala ce so na injum sar avera manuša: čora, nepravedna, preljubnici ili sar akava cariniko. **12** Postinava duj puti ano kurko hem dava desetak oto sa so zaradinava.' **13** A o cariniko, terdindoj odural, na manglja ni te dikhel nakoro nebo, nego khuvela pe ine ko gruda oti tuga hem vačeri: 'Devla, smilujin tut maje, e grešnikose!' **14** Vačerava tumende: akava cariniko irinda pe čhere opravdime anglo Devel, a na o farisej! Adalese so ko pes povazdela, ka ovel peravdo; a ko ponizini pe ka ovel povazdime." **15** O manuša anena ine anglo Isus pumare tikore čhavoren te čhivel ple vasta upro leste. I kad o učenici dikhle adava, braninde lende. **16** Ali o Isus vičinda len angla peste vačerindoj e učenikonende: "Muken e čhavoren te aven kora mande hem ma braninen lende, adalese so esavkende pripadini o carstvo e Devlesoro! **17** Čače vačerava tumende, ko na primini o carstvo e Devlesoro sar o čhavoro, naka đerdini ano leste." **18** I nesavo šerutno e jevrejengoro pučlja e Isuse: "Učitelju šukareja, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?" (aiōnios g166) **19** A o Isus phenda lese: "Sose vičineja man šukareja? Samoi jekh šukar – o Devel. **20** O naredbe džane: 'Ma čer preljuba!', 'Ma mudar!', 'Ma čor!', 'Ma svedočin hovavne!', 'Poštujin te dade hem te dajal!" **21** Tegani o šerutno phenda: "Sa adava ičerava pana taro tikoripe." **22** Ko adava, o Isus phenda lese: "Pana jekh ačhola tut te čere: biknin sa so isi tut, a o love de e čororende i ka ovel tut barvalipe ano nebo. Tegani ava hem phir pala mande." **23** A ov kad šunđa adava, rastužisalo adalese so na manglja te biknel plo baro barvalipe. **24** A kad dikhlja le o Isus sar rastužisalo, phenda: "Kobori pharo e barvalende te đerdinen ko carstvo e Devlesoro! **25** Po lokhei e kamilače te nakhel maškaro kan e svujakoro nego e barvaleso te đerdini ko carstvo e Devlesoro." **26** A o manuša kola šunde adava, phende: "Ko onda šaj te ovel spasime?" **27** A o Isus phenda lende: "So nane moguće e manušende, mogućei e Devlese." **28** O Petar phenda: "Ače, amen sa ačhavdam te dža pala tute." **29** A o Isus phenda lende: "Čače vačerava tumende, đijekh kova ačhavda plo čher, ili e romnja, ili e phraljen, ili e dade hem e daja, ili e čhaven zbog o carstvo e Devlesoro, **30** ka primini po više ko akava sveto adalestar so ačhavda hem ka primini o večno dživdipe ko sveto savo avela." (aiōn g165, aiōnios g166) **31** O Isus cidinda pe e dešuduje apostolencar ki strana hem phenda lende: "Ače, džajaka nakoro Jerusalim. Adari ka pherdol sa adava so o proroci pisinde ko Sveto lil mandar, e Manušesere Čhavestar. **32** Ka den man ko manuša kola nane Jevreja. On ka maren muj mancar, ka vředinen man hem ka čhungaren man. **33** Ka šibinen man hem ka mudaren man, ali o trito dive ka uštav taro mule." **34** O učenici na hailie ništa adalestar so o Isus vačerda lende. O značenje adale lafengoro inele garavdo olednar, i na džande sostar o Isus vačeri. **35** Kad o Isus alo paše uzali diz Jerihon, uzalo drom bešela ine nesavo kororo manuš hem prosini. **36** Kad o kororo manuš šunđa sar o narodo nakhela, raspučlja pe soi adava. **37** I phende lese so o Isus o Nazarečanin nakhela. **38** Tegani o kororo vičinda: "Isuse, Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!" **39** A o manuša kola phirde anglo Isus vičinde upro leste te traini, ali ov pana po zorale vičinda: "Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!" **40**

Tegani o Isus terdino hem naredinda te anen e korore anglo leste. I kad ande le, o Isus pučlja le: **41** "So mangeja te čerav će?" A o kororo phenda: "Gospode, mangava te dikhav." **42** I o Isus phenda lese: "Dikh! Ti vera sasljarđa tut." **43** I otojekhvar o kororo šaj ine te dikhel hem lejla te džal palo Isus slavindoj e Devle. I sa o manuša kola dikhle adava zahvalinde e Devlese.

19 O Isus đerdinda ani diz Jerihon. I sar nakhela ine maškari diz, 2 alo nesavo manuš palo anav Zakej te dikhel le. O Zakej inele jekh taro šerutne e carinikonengere ani diz hem inele barvalo. **3** Ov pokušinda te dikhel koi adava o Isus, ali našti ine taro narodo adalese so inele pretičkoro. **4** Adalese prastandilo po anglal hem uklinda upro e smokvakoro kaš te šaj dikhel e Isuse adalese so džanda da valjani te nakhel adathar. **5** A kad o Isus reslo adari, dikhlja upre hem phenda lese: "Zakej, hulji sigate! Avdive valjani te ovav ano to čher." **6** I o Zakej huljilo sigate hem radosno priminda le pese ano čher. **7** Sa o manuša kola dikhle adava, lejle te gundinen, vačerindoj: "Dželo koro grešniko te bešel." **8** A o Zakej terdino hem phenda e Gospodeso e Isuseso: "Ače, Gospode, ekvaš oto barvalipe mlo ka dav e čororende, a te nekas hovavdum, ka irinav lese štar puti više." **9** A ko adava, o Isus phenda lese: "Avdive alo o spasenje ano akava čher, adalese soi hem akava manuš potomko e Avraamesoro. **10** Adalese so, me, o Čhavo e manušesoro, aljum te rodav hem te spasinav e našalden!" **11** I sar but manuša šunena ine e Isuse, ov vačerda lende hem akaja priča, adalese so inele paše uzalo Jerusalim, a on mislinda da o carstvo e Devlesoro otojekhvar ka mothoj pe. **12** Phenda: "Inele jekh ugledno manuš kova spremisalo te džal ki durutni phuv te ovel čhivdo zako caro, a palo adava te irini pe čhere. **13** I vičinda ple deše slugen, dinda len po ekvaš kilo srebro hem phenda lende: 'Zaradinen maje adahar so ka čeren buti adaleja đikote na avava.' I dželo ko drom. **14** A o manuša oti lesiri phuv mrzinde le, i bičhalde pumare manušen adari kaj ov dželo te phenen: 'Na mangaja akale te ovel amaro caro.' **15** Kad o ugledno manuš irinda pe sar caro, naredinda te vičinen koro leste okole slugen, kolende dinda love, te dikhel kobor zaradinde lese. **16** O prvo sluga alo vačerindoj: 'Gospodarona, oto adava so dindan man, čerdum deš puti više.' **17** I ov phenda lese: 'But šukar. Tu injan šukar sluga! Adalese so injanle maje verno ko najhari, ka dav tut te vladine upro deš dizja!' **18** O dujto sluga alo vačerindoj: 'Gospodarona, oto adava so dindan man, čerdum pandž puti više.' **19** I lese phenda: 'Ka dav tut te vladine upro pandž dizja!' **20** O trito sluga alo vačerindoj: 'Gospodarona, ače to srebro savo dindan man. Garavdum le ano jekh kotor e šejngoro. **21** Čerdum adahar adalese so darandiljum tutar so injan strogo manuš. Leja okova so nane klo hem čedeja kaj na sejindan.' **22** A ov phenda lese: 'Tu injan bišukar sluga! Palo te lafija ka sudinav tut. Te džandan so injum strogo manuš, da lava okova so nane mlo hem čedava so na sejindum, **23** sose onda na dindan mle love ki kamata? Đi akana ka ovel man ine više love save ka lav ine avindoj čhere.' **24** Tegani phenda okolende kola terdine uzalo leste: 'Len akale slugastar o srebro hem den le okolese kas isi deš puti edobor!' **25** A on phende lese: 'Ali, gospodarona, ole već isi pandž kilja srebro.'

26 Ov phenda: 'Dikhena da đijekhe kas isi, ka del pe lese pana, a okole kas nane ka lel pe lestar hem adava so isi le. 27 A okole mle neprijateljnen, so na mangle te ovav lengoro caro, anen akari hem činen len angla mande!'" 28 I kad vačerda lende adava, o Isus nastavinda plo drom nakoro Jerusalem. 29 Kad alo paše uzalo gava Vitfaga hem Vitanija, uzali gora vičimi e Maslinakiri, bičhalda duje učenikonen 30 vačerindoj: "Džan ko adava gav savoi angla tumende. I kad ka đerdinen, ka arakhen phandle terne here upro saveste pana nijekh manuš na beštino. Phraven le hem anen le akari. 31 Te neko pučlja tumen: 'Sose phravena le?', phenen lese: 'E Gospodese valjani.'" 32 On džeze hem arakhle adahar sar so phenda lende o Isus. 33 I sar phravena ine e terne here, o manuša, kasoro inele o terno her, pučle len: "Sose phravena e terne here?" 34 A on phende: "E Gospodese valjani." 35 I ande e here anglo Isus. Čhivde pumare fostanja upro her hem bešjarde e Isuse upro leste. 36 I sar džala ine anglal bešindoj upro her, o manuša buljarena ine pumare fostanja upro drom anglo leste. 37 A kad alo paše uzalo than kotar huljela pe ine tari e Maslinakiri gora, sa o učeniči so inele adari leđe radosno hem oto sa o glasno te slavinen e Devle zako sa o čudesija save dikhle, 38 vačerindoj: "Blagoslovime o Caro kova avela ano anav e Gospodesoro! Nek ovel mir ano nebo hem slava e Devlese ko učipe!" 39 Tegani nesave fariseja, kola inele maškaro lende, phende e Isuses: "Učitelju, phen te učenikonenđe te na vačeren adava." 40 A o Isus phenda lende: "Phenava tumenđe, te trainde on, o bara ka vičinen." 41 I kad o Isus alo paše uzalo Jerusalem, dikhindoj i diz, runda laće 42 vačerindoj: "Oh, te džane ine avdive hem tu so anela će mir! Ali adavai akana garavdo te jačendar. 43 Ka aven o dive kad te neprijateljka ka čhiven će barikade, ka opkolinen tut hem taro sa o strane ka pritikinen tut. 44 Ka uništinen hem tut hem te dizutnen. Naka ačhaven ni bar upro bar adalese so na pendžardan o vreme kad o Devel alo te spasini tut." 45 Kad o Isus alo ano Jerusalem, đerdinda ano boro e hramesoro hem lejla te ispuđini adathar okolen so biknena. 46 Phenda lende: "Pisimei ano Sveto lil: 'O čher mlo ka ovel čher zaki molitva', a tumen čerđen olestar 'than kote čedena pe o čora!'" 47 I oto dive ko dive, o Isus sikavđa e manušen ano boro e hramesoro. A o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar zajedno e jevrejengere starešincar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, 48 ali na arakhle sar adava te čeren, adalese so sa o manuša pažljivo šunena ine lesoro sikaviba.

20 I jekhvar sar o Isus sikaj ine e manušen ano boro e hramesoro hem vačeri lende ine o Šukar lafi, ale uzalo leste o šerutne sveštenici, o učitelja e Zakonestar hem o starešine 2 hem pučle le: "Vačer amende kotar tuće pravo te čere akava? Ko dinda tut pravo?" 3 A o Isus phenda lende: "Hem me tumen ka pučav nešto. Vačeren maje: 4 Ko dinda pravo e Jovanese te krstini e manušen, o Devel kovai ano nebo ili o manuša?" 5 A on raspravinde pe maškara pumende vačerindoj: "Te phendam 'o Devel kovai ano nebo', ov ka pučel amen sose onda na verujindan lese. 6 A te phendam 'o manuša', sa o manuša ka mudaren amen adahar so ka frden bara upra amende, adalese soi uverime da o Jovan inele proroko." 7 Adalese phende e Isuses da na džanen ko dinda

pravo e Jovanese. 8 I o Isus phenda lende: "Ni me onda naka phenav tumende kotar maje pravo akava te čerav." 9 Tegani o Isus lejla te vačeri e narodose akaja priča: "Nesavo manuš sadinda vinograd, iznajminda le e vinogradarende hem dželo ko drom ko but vreme. 10 I kad alo o vreme te čeden pe o drakha, bičhalda e sluga koro vinogradarija te šaj den le oto bijandipe e drakhakoro sar so dogovorinde pe. Ali o vinogradarija marde le hem bičhalde le palal čuće vastencar. 11 I o gospodari bičhalda avere sluga. Ali on hem ole marde, lađarde le hem bičhalde le palal čuće vastencar. 12 I palem o gospodari bičhalda koro lende avere sluga. A on čerde le ko rata hem frinde le avri taro vinograd. 13 Tegani o gospodari oto vinograd mislinda pe so te čerel, i phenda: 'Ka bičhalav lende mle mangle čhave. Šaj ole ka poštujuinen.' 14 Ali kad o vinogradarija dikhle le, vačerde maškara pumende: 'Akavai o nasledniko. Hajde te mudara le hem amende te ačhol o nasledstvo.' 15 I frinde le avri taro vinograd hem mudarde le. So mislinena, so ka čerel o gospodari adale vinogradarende? 16 Ka avel hem ka mudari len, a o vinograd ka iznajmini averende.'" I okola kola šunde adaja priča, phende: "Te na del o Devel adava te ovel!" 17 A o Isus dikhlja ano lende hem phenda: "A so onda značini adava soi pisime e Mesijastar ano Sveto lil: 'O bar savo odbacinde o zidarija ulo najbitno bar e čhereso?' 18 Đijekh kova perela upro adava bar, ka phagel pe, a te pelo adava bar upra nekaste, ka zgnječini le." 19 A o učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici mangle tegani te dolen e Isuse, adalese so džande da adaja priča oto bišukar vinogradarija vačeri olendar, ali darandile e manušendar. 20 O učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici posmatrinena ine e Isuse. Bičhalde koro leste špijunen, kola čerde pe dai iskrena, te tužinen le da vačerda nešto bišukar i te šaj preden le ko upravniko e rimesoro te osudini le. 21 I o špijunja pučle e Isuse: "Učitelju, džanjaja da vačereja hem sikaveja šukar hem na dikheja kovai kova, nego čačimase sikaveja o drom e Devlesoro. 22 Valjani li amen o Jevreja te platina o porez e rimesere carose ili na?" 23 A o Isus džanda so on mangle te prevarinen le i phenda lende: 24 "Mothoven maje i kovanica savaja platinena o porez. Kasiri slika hem kasoro anav isi la?" A on phende: "E carosoro." 25 Tegani o Isus phenda lende: "Onda, den e carose okova so pripadini e carose, a e Devlese okova so pripadini e Devlese." 26 I adahar o špijunja našti ine te arakhen ništa bišukar ano okova so o Isus vačerda i trainde adalese so inele zadivime lesere vačeribnaja. 27 I ale koro Isus nesave sadukeja kola vačerenada da nane uštiba taro mule. On pučle e Isuse: 28 "Učitelju, o Mojsije amende e Jevrejende phenda so te čerel o manuš te mulo lesoro phral kova pala peste ačhavđa romnja bizo čhave. Adava manuš valjani te lel ple mule phralesere romnja te šaj oj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav. 29 Adahar, inele ehta phralja. O prvo lejla romnja i mulo, a na ačhavđa pala peste čhaven. 30 O dujto phral lejla ple mule phralesere romnja, ali hem ov mulo. 31 Tegani o trito phral lejla adala romnja i mulo hem adahar sa avera phralja. I nijekh olendar na ačhavđa čhaven pala peste. 32 Ko kraj muli hem i romni. 33 Kasiri onda romni oj ka ovel kad ka uštel pe taro mule, a inele dindi ko sa o ehta phralja?" 34 O Isus phenda lende: "O

manuša ko akava sveto lena pe hem dena pe. (aiōn g165) 35 A okola kolen o Devel smatirini dai dostojna te oven vazdime taro mule hem te živinen ko sveto savo avela, ni ka len pe ni ka den pe. (aiōn g165) 36 Adalese so našti više ni te meren: ka oven sar o anđelja. On ka oven čhave e Devlesere, adalese so o Devel ka vazdel len taro mule. 37 A so o mule uštena, mothovđa hem o Mojsije kad ko than oto Sveto lil kote pisini oto grmo savo ine thabljola, o Gospod vačeri dai 'Devel e Avraamesoro, e Isaakesoro hem e Jakovesoro' iako tegani inele mule. 38 A o Devel nane Devel e mulengoro, nego Devel e dživdengoro. Adalese soi e Devlese on pana dživde." 39 Nesave učitelja e Zakonestar phende e Isuse: "Učitelju, šukar vačerđan!" 40 I darandile te pučen le bilo so aver. 41 Tegani o Isus pučlja okolen so ine šunena le: "Sar šaj o učitelja e Zakonestar te vačeren dai o Mesija samo e carosoro e Davidesoro čhavo? 42 A korkoro o David phenela ano Lil oto Psalmija: 'O Gospod phendā mle Gospodese e Mesijase: Beš ko počasno than uzala mande 43 đikote na pašjarava te neprijateljlen talo te pre!' 44 O David e Mesija vičini 'Gospode'. Sar onda o Mesija šaj te ovel lesoro čhavo?" 45 Tegani anglo sa o manuša, o Isus phendā ple učenikonđe: 46 "Arakhen tumen e učiteljendar e Zakonestar! On volinena te phiren urjavde ano bare fostanja te dičhol dai pobožna hem te pozdravinen len o manuša ko trgija. Volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem ko gozbe. 47 Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len, hem molinena bare molitve sar te dikhen len o manuša dai pobožna. On ka oven po zorale kaznime nego avera manuša."

21 Na nakhlo but palo adava, o Isus dikhela ine sar o barvale manuša avena ko Hram hem čhivena love ani kutija zako čediba. 2 Ađahar dikhija hem jekha čorora udovica sar čhivela samo duj tikore kovanice. 3 Tegani phendā: "Čače vačerava tumende, akaja čorori udovica čhivđa više sarijendar. 4 Adalese so sare akala dinde oto buderi so isi len, a oj, kojai čorori, dinda sa so inola." 5 I sar nesave učenici vačereni ine adalestar sari o Hram šukar ukrasime šuže bare barenar hem e daronenar, o Isus phendā: 6 "Ka avel o dive kad oto sa akava so dikhena naka ačhol ni bar upro bar. Đijekh ka ovel pervavdo." 7 I on pučle e Isuse: "Učitelju, kad adava ka ovel? So ka mothoj amende da alo adava dive?" 8 A o Isus phendā: "Dikhen te na oven hovavde. Adalese so but džene ka aven ano mlo anav vačerindoj: 'Me injum o Hrist' hem: 'Alo paše o kraj akale vremesoro.' Ma džan palo lende! 9 A kad šunena zako mariba hem zako pobune, ma te daran. Adalese so prvo adava valjani te ovel, ali nane odmah o kraj." 10 Tegani phendā lende: "O manuša ka maren pe e manušenar hem o carstvo e carstvoja. 11 Ko but thana ka oven bare zemljotresija, bokhalipe hem zaraze. Ka mothoven pe čudesna znakija ko nebo savendar o manuša ka daran. 12 Ali angleder sa adava, ka dolen tumen hem ka progoninen tumen, ka legaren tumen ko sudo ano sinagoge hem ko phandlipe, ka legaren tumen anglo carija hem anglo vladarija adalese so injen mle učenici. 13 Adava ka ovel tumende te šaj svedočinen lende mandar. 14 Adalese pana akana odlučinen te na planirinen save lafencar te branine tumen. 15 Adalese so me ka dav tumen mudra lafija

ko save nijekh tumaro protivniko naka šaj te irini lafi. 16 Ka izdajinen tumen hem tumare dada, tumare daja, tumare phralja, tumari familija hem tumare amala; hem nesaven tumendar ka mudaren. 17 I sare ka mrzinen tumen zbog mande, 18 ali niko naka šaj te uništini tumen, čak ni jekh bal tumare šerestar naka ovel uništite. 19 Adaleja so ka ačhoven maje verna, ka dobinen o večno dživdipe." 20 O Isus phendā hem akava: "I kad ka dikhen sar o Jerusalem opkolime e vojskendar, te džanen da alo lesoro vreme te ovel uništite. 21 Tegani okola kola živinena ani e judejakiri regija nek našen ko gore. Okola kola živinena ano Jerusalem nek ikljon avri, a kolai avri, te na đerdinen ani diz. 22 Adalese so adala ka oven o dive kad o Devel ka kaznini e manušen. Ađahar ka ovel te šaj pherdol sa so o proci pisinde ko Sveto lil. 23 Jao e khamnjende hem okolende kola dena čuči ko adala dive! Adalese so baro bišukaripe ka ovel upri phuv hem o Devel ka ovel but holjame hem ka kaznini akale narodo. 24 Nesave olendar ka oven mudarde, a avera ka oven legarde ko phandlipe maškaro sa o nacije. O Jerusalem ka ovel gazime e nacijendar sa đikote na nakhela lengoro vreme." 25 O Isus phendā hem akava: "I ka oven čudna znakija ko kham, ko masek hem ko čerenja, a ki phuv o nacije naka džanen so te čeren oti dar zbog adava so o more ka čerel glasna zvukija hem bare talasija. 26 O manuša ka meren oti dar hem oto adžiceriba o bišukaripe so avela ki phuv, adalese so o zoralipa e nebosere ka oven potresime. 27 Tegani sare ka dikhen man, e Čhave e manušesere, sar avava upro oblako ano zoralipe hem ani bari slava. 28 Kad sa adava ka počini te ovel, terđoven ko pre bizi dar hem vazden tumare šere adalese so o Devel sigende ka oslobodini tumen." 29 Tegani o Isus phendā lende akaja priča: "Dikhen i smokva ili bilo savo aver kaš. 30 Kad dikhena da ikljona listija upro leste, korkore džanen dai paše o linaj. 31 Ađahar hem tumen kad dikhena da ovela adava so phendum tumende, te džanen dai o carstvo e Devlesoro paše. 32 Čače vačerava tumende, akaja generacija naka nakhel đikote sa adava na ovela. 33 O nebo hem i phuv ka nakhen, ali mle lafija nikad naka nakhen." 34 I o Isus phendā lende: "Arakhen tumen te na oven tumare gođa zaokupirime pibnaja, mačojbnaja hem akale dživdipnasere brigencar i te resel tumen otojekhvar adava dive. 35 Adalese so adava dive ka avel sar zamka upro sa o manuša ki phuv. 36 Adalese oven džangale hem stalno molinen te nakhaven sa adava so valjani te ovel hem te šaj terđon radosno angla mande, anglo Čhavo e manušesoro." 37 Diveja o Isus sikaj ine ano Hram, a račaja ikljola ine tari diz hem džala te račari ki gora vičimi E maslinakiri. 38 I but manuša sabajleja džana ine ko Hram te šunen le sar sikaj.

22 Avela ine paše i Pasha, savi inele prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro. 2 O šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ali darandile e narodostar. 3 Tegani o Sotoni đerdindā ano Juda vičime Iskarit kova inele jekh oto dešuduj apostolja e Isusesere. 4 Ov dželo koro šerutne sveštenici hem koro narednici e hramesere hem dogovorindā pe olencar sar te predel lende e Isuse. 5 On ule radosna hem phende e Judase da ka den le love. 6 I ov pristaninda. I ađahar lejla te rodel šukar prilika te izdajini e Isuse kad naka oven but manuša uzalo leste.

7 Kad alo o prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro, ko savo valjanda te čininel pe bakrore zaki Pasha, 8 o Isus phenda e Petrese hem e Jovanese: "Džan hem čeren amende e pashakoro hajba te šaj te ha." 9 A on phende lese: "Kaj mangeja te čera la?" 10 Ov phenda lende: "Šunen. So ka đerdinen ki diz Jerusalem, ka resel tumen jekh manuš kova akhari pani ano khoro. Džan palo leste. Ko čher ko savo ka đerdini 11 roden e čerutne hem vačeren lese: 'O učitelj pučela ki savi soba šaj te hal e pashakoro hajba ple učenikonencar?' 12 I ov ka mothoj tumende i bari uprni soba savi već pripremen. Adari čhiven amende zaka hajba." 13 I on džehe hem arakhle sa adahar sar so phenda lende o Isus i adari čhivde zaka hajba e pashakoro. 14 I kad alo o vreme te hal pe i Pasha, o Isus čhivđa pe uzalo astali ple apostolencar. 15 I phenda lende: "Edobor zorale mangljum te hav akaja pasha tumencar angleder nego so ka ovav mučime hem mudardo. 16 Adalese so, vačerava tumende, naka hav aver Pasha đikote lakoro čačimasoro značenje na pherdola ano carstvo e Devlesoro." 17 Tegani lelja i čaša e moljaja, zahvalinda e Devlese hem phenda e apostolende: "Len akaja mol hem ulaven la maškara tumende. 18 Adalese so, vačerava tumende, naka pijav više mol đikote o carstvo e Devlesoro na avela." 19 I lelja o maro, zahvalinda e Devlese, phaglja le hem ulavđa le e apostolende vačerindoj: "Akavai mlo telo savo dela pe tumende. Akava nastavinen te čeren te setinen tumen mandar." 20 Adahar lelja hem i čaša e moljaja palo hajba, vačerindoj: "Akaja čaša e moljaja nevoi savez ano mlo rat savo čhorela pe tumende. 21 Ali ače, o manuš kova ka izdajini man mančari uzalo astali. 22 Adalese so, me, o Čhavo e manušesoro, valjani te merav sar soi odredime, ali jao okole manušese kova ka izdajini man!" 23 I o apostolja lelje te pučen pe maškara pumende kova olendar šaj te ovel adava so ka čerel adahar nešto. 24 I o apostolja lelje te raspravinen pe kovai olendar najbaro. 25 A o Isus phenda lende: "Avere nacijengere carija vladinena upro lende hem o vladarija lengere pumen vičimena 'manuša kola čerena šukaripe'." 26 Ali tumen ma over esavke! Nego, o najbaro maškar tumende nek ovel sar najtikoro, a o vođa nek ovel sar sluga. 27 A kovai po baro? Okova kovai uzalo astali ili okova kova kandela le? Ini okova kovai uzalo astali? A me maškara tumende injum sar okova kova kandela. 28 Tumen injen adala kola ačhile mančar ano mle iskušnja. 29 I me dava tumen autoritet te vladinen ano carstvo, sar so mlo Dad o Devel dinda man: 30 te han hem te pijen maje uzalo astali ano carstvo mlo, hem te bešen ko tronja te vladinen upro dešuduj plemija e Izraelesere." 31 O Isus phenda: "Simone, Simone, ače o Sotoni rodinda e Devlestar te mukel lese te proverini tumari vera ana mande sar kad neko čhorela o điv maškari sita. 32 Ali me molinda tumen te ačhol ti vera ana mande. Džanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phrajengiri vera." 33 A ov phenda lese: "Gospode, injum spremno te džav tuja hem ko phandlipe hem ko meriba." 34 A o Isus phenda: "Vačerava će, Petre, o bašno naka đilabi avdive đikote trin puti naka hovave da na pendžareja man." 35 I phenda e apostolende: "Kad bičhaldum tumen ko drom bizo kese lovenčar, bizo torbe hem bizi buderi obuča, na li falinda tumende nešto?" A on phende: "Ništa." 36 Tegani o Isus

phenda lende: "Ali akana kas isi kesa e lovenčar, nek lel la! Adahar hem i torba! A kas nane mači, nek biknel plo ogrtači hem nek činelfse jekh. 37 Adalese so, vačerava tumende, valjani te pherdol adava soi mandar pisime ko Sveto lil: 'Dikhle le sar jekhe okolendar kola čerena bišukaripe.' Čače, pherdola sa soi pisime mandar." 38 A on phende: "Gospode, ače isi amen duj mačijai!" A ov phenda: "Šukari!" 39 I ikilindoj adathar, palo plo adeti, dželo ki E maslinakiri gora. Oleja džele hem lesere učeni. 40 I kad resle adari, phenda lende: "Molinen tumen te na peren ko iskušenje!" 41 I cinda pe dur olendar, edobor kobar šaj te frdel pe o bar, pelo ko kočija hem molinda pe e Devlese, 42 vačerindoj: "Dade! Te mangeja, cide akaja čaša e patnjaja mandar, te na pijav olatar. Ali, nek ovel pali ti volja, a na pali ml." 43 Tegani o anđeo mothovđa pe lese taro nebo hem hrabrinda le. 44 A kad inele ani po bari patnja, po zorale molinda pe. Lesoro znoj ulo sar kapke oto rat save perena ine upri phuv. 45 I pali molitva uštino, alo đi ple učeni hem arakhlja len sar sovena adalese so inele umorna taro tugujiba. 46 Tegani phenda lende: "Sose sovena? Ušten hem molinen tumen te na peren ko iskušenje!" 47 Sar pana o Isus vačeri ine adava, ale nakoro leste but manuša kolen anđo o Juda kova inele jekh oto dešuduj apostolja. Ov alo koro Isus te čmudini le ki čham. 48 A o Isus pučlja le: "Judo, čmudipnaja li predeja man, e Čhave e manušesere?" 49 Kad o učeni kola inele adari dikhle so o Isus ka ovel dolime, pučle le: "Gospode, te napadina len li e mačencar?" 50 I jekh olendar khuvđa mačeja e šerutne sveštenikosere sluga hem čhinda lesoro desno kan. 51 A o Isus phenda ple učenikonende: "Ačhaven tumen adalestar! Muken len te čeren adava!" I čhivđa plo vas ko than kote o sluga inele čhindo hem sasljarda le. 52 Tegani phenda okolende so ale te dolen le, e šerutne sveštenikonende, e hramesere narednikonende hem e starešinende: "Mačencar hem kaštencar aljen pala mande sar palo pobunjeniko. 53 Divencar injumle tumencar ano Hram, i na dolinden man. Ali akavai tumaro vreme hem o zoralipe e tominakoro vladini." 54 I dolinde e Isuse hem adathar legarde le ko čher e bare sveštenikosoro. A o Petar odural džala ine palo lende. 55 Kad resle, tharde jag ko maškar e borosoro hem beše uzalo late. O Petar bešlo olencar. 56 I nesavi sluškinja dikhlja le sar bešela uzali jag, i po šukar dikhlja ano leste hem phenda: "I akava inele e dolime manušeja!" 57 A o Petar hovavđa vačerindoj: "Đuvlije, na pendžarava le!" 58 Na nakhlo but palo adava, dikhlja le nesavo aver manuš hem phenda: "I tu injan jekh okolendar kola inele e dolime manušeja!" A o Petar phenda: "Manušeja, na injum!" 59 I kad nakhlo đi ko jekh sati, aver nesavo odlučime phenda: "Čače akava inele e dolime manušeja, adalese soi hem ov Galilejco!" 60 A o Petar phenda: "Manušeja, na džanav sostar vačereja!" I ko adava momenti, sar pana vačeri ine, o bašno đilabđa. 61 Tegani o Gospod o Isus irinda pe hem dikhlja ano Petar, a o Petar setinda pe lesere lafendar: "Vačerava će, Petre, angleder so o bašno avdive ka đilabi, trin puti ka hovave da na pendžareja man." 62 I ikילו taro boro hem zorale rundā. 63 O čuvarija lelje te maren muj e Isuseja hem te maren le. 64 Učharde lesere jača hem phende lese: "Prorokujin ko khuvđa tut!" 65 I bute avere lafencar vredinena ine e Isuse. 66 Kad dislilo, čedinde pe o starešine e

jevrejengere, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar, ande e Isuse pumende ko sabor **67** hem phende lese: "Te injan tu o Hrist, phen amende!" A ov phenda lende: "Te phendum tumende, naka verujinen; **68** a te pučljum tumen e Hristestar, naka odgovorinen. **69** Ali od akana me, o Čhavo e manušesor, ka bešav ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro." **70** A on sare pučle e Isuse: "Znači tu injan o Čhavo e Devlesoro?" A ov phenda lende: "Korkore šukar phenden da injum." **71** Tegani on phende: "Na valjani amende više dokazija dai krivo. Sare amen šundam da korkoro pes osudinda!"

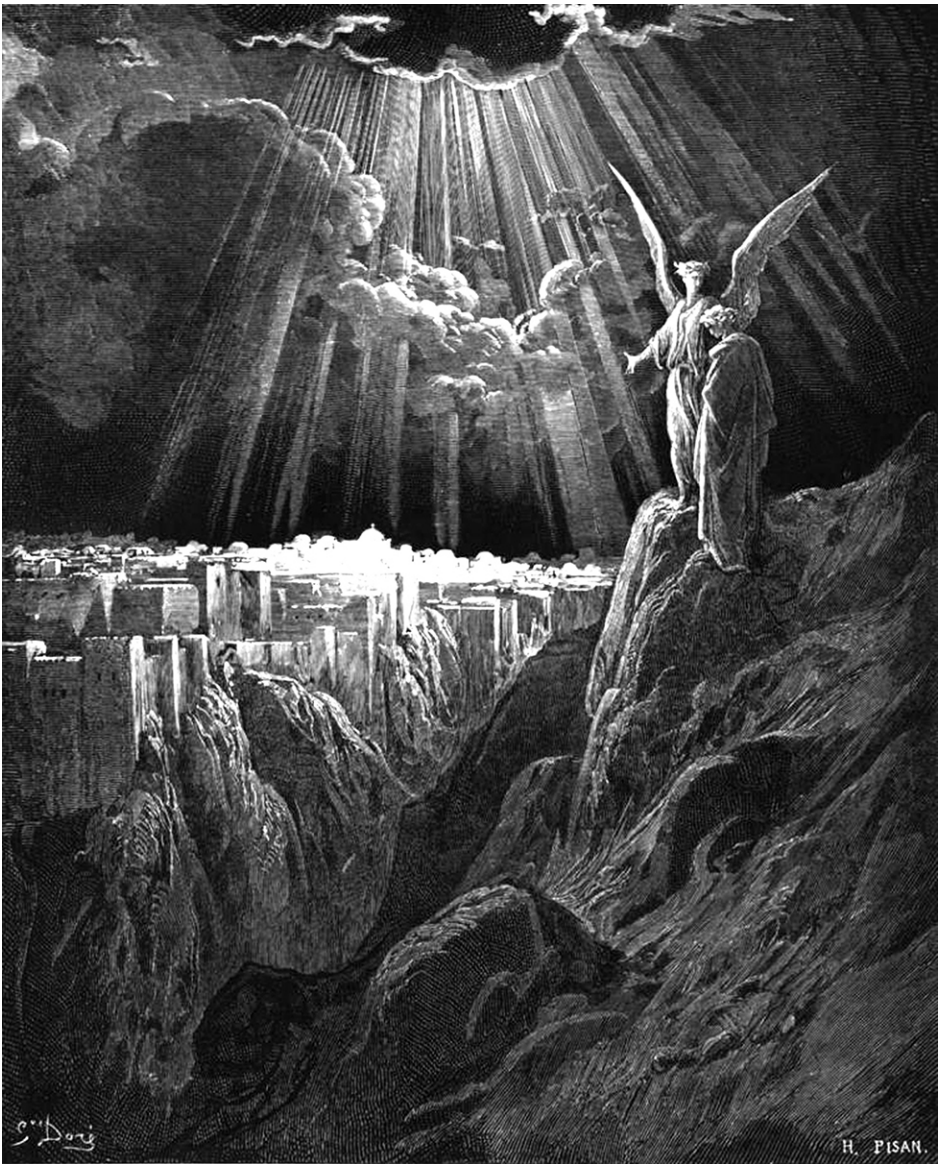
23 Tegani sare kola inele ko sabor uštine hem legarde e Isuse koro Pilat, e rimesoro upravniko, **2** hem lelje te vačeren protiv oleste: "Akale manuše arakhlijam sar zavodini amare narodo hem vačeri lende te na platinen o porez e carose, a pese vačeri dai o Hrist, amaro caro." **3** Tegani o Pilat pučlja e Isuse: "Tu li injan o caro e Jevrejengoro?" A o Isus phenda: "Ađahari sar so phendan." **4** Tegani o Pilat phenda e šerutne sveštenikonende hem averende kola inele adari: "Na arakhava nisavi krivica upro akava manuši!" **5** Ali on na ačhavde te vičinen: "Ple sikavibnaja vazdela pobuna maškaro manuša ki sa i phuv e jevrejengiri. Lelja te čerel adava ani regjia Galileja hem alo čak di akate ani diz Jerusalim!" **6** A kad o Pilat šunđa adava, pučlja len nane li o Isus tari Galileja. **7** I kad phende lese dai o Isus tari Galileja, o Pilat bičhalđa le koro Irod, kova vladinda ani Galileja. A baš adala dive o Irod inele ano Jerusalim. **8** Kad o Irod dikhlja e Isuse, but inele radosno adalese so pana oto angleder manglja te dikhel le adalese so but šunđa olestar hem nadisalo da o Isus ka čerel nesavo čudo anglo leste. **9** But so pučlja le, ali o Isus ništa na vačerđa lese. **10** A adari terdona ine o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar vačerindoj zorale protiv o Isus. **11** A o Irod hem lesere vojnici ponizinde e Isuse hem marde muj oleja. Urjavde le ano carsko fostani hem tegani o Irod bičhalđa le palal koro Pilat. **12** Angleder o Irod hem o Pilat na inele ano šukar odnosija, a adava dive ule amala. **13** A o Pilat vičinda kora peste e šerutne sveštenikonen, e voden hem e narodo, **14** i phenda lende: "Anđen kora mande akale manuše vačerindoj da vazdela pobuna maškaro narodo. Ače, angla tumende pučljum le adalestar, ali na arakhlijum nisavi krivica zakí savi tumen tužinena le. **15** A ni o Irod na arakhlja upro leste krivica i adalese bičhalđa le palal kora amende. Akava manuš na čerđa ništa savese avela meriba. **16** Adalese samo ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le." **18** Ko adava sare so inele adari vičinde: "Mudar adale manuše, a muk amende e Varava!" **19** (O Varava inele phandlo adalese so učestvujujinda ani pobuna savi inele ano Jerusalim hem adalese so mudarđa nekas.) **20** A o Pilat, adalese so manglja te mukel e Isuse, palem vačerđa olencar, **21** ali on vičinde: "Čhiv le ko krsto! Čhiv le ko krsto!" **22** A o Pilat palo trito puti phenda lende: "A savo bišukaripe čerđa akava manuš? Na dikhava sose valjani te merel. Ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le." **23** Ali on na ačhavde te vičinen oto sa o glaso rodindoj te čhivel e Isuse ko krsto. I lengoro vičiba inele sa po zoralo hem po zoralo. **24** I adalese o Pilat odlučinda te del len adava so mangena. **25** Muklja okole kova inele phandlo zbog i pobuna hem zbog o

mudariba, a e Isuse dinda ko vojnici te čeren oleja adava so o narodo manglja. **26** Sar legarena ine e Isuse te mudaren le, dolinde nesave Simone tari Kirinija sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim. Čhivde o krsto upro leste hem terinde le te akhari le palo Isus. **27** Palo Isus dželo baro narodo maškaro kolende inele hem o đuvlja kola runde hem žalinde le. **28** Ali o Isus irinda pe nakoro lende hem phenda lende: "Đuvljalen taro Jerusalim, ma roven zbog adava so ka ovel maje, nego roven zbog adava so ka ovel tumende hem tumare čhavende. **29** Adalese so, ače, avena o dive kad o manuša ka vačeren: 'Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čuči.' **30** Tegani ka molinen e planinen te peren upro lende hem e bregonen te učharen len. **31** Adalese so, te ađahar čerela pe mancar kova injum sar jekh sapano kaš, sigurno po bišukar ka čerel pe e manušencar kolai sar o šuke kašta." **32** A e Isuseja inele legarde pana duj manuša te oven mudarde. Adala manuša čerde bišukar buća. **33** I kad resle ko than vičime Kokalo e šeresoro, o vojnici čhivde ko krsto e Isuse hem čhivde adale manušen ko avera krtija: jekhe oti lesiri desno, a e dujtone oti lesiri levo strana. **34** O Isus phenda: "Dade Devla, oprostin lende, adalese so na džanen so čerena!" Tegani o vojnici frdinde barbuti hem ađahar delinde maškara pumende e Isusesere šeja. **35** But manuša terdine adari te dikhenfse, a e jevrejengere vladarija marde muj e Isuseja vačerindoj: "Averen spasinda, akana nek spasini korkoro pes tei čače ov o Hrist e Devlesoro, o Birime!" **36** Hem o vojnici marde muj e Isuseja. Ale uzalo leste hem kaninde le ušli mol, **37** vačerindoj: "Te injan o caro e jevrejengoro, spasin tut!" **38** A upreder lesoro šero terdino znako kote inele pisime: Akavai o caro e jevrejengoro. **39** Jekh okole dujendar kola inele čhivde ko krsto vrediđa e Isuse vačerindoj: "Te injan o Hrist, sose na spasineja tut hem amen?" **40** A o dujto manuš ukorinda adale so vrediđa e Isuse: "Sar na daraja e Devlestar? Hem tu injan ađahar osudime sar soi ov. **41** Ali amen pravedno injam kaznime zbog amare bišukar buća, a akava manuš na čerđa nisavo bišukaripe." **42** Tegani phenda: "Isuse, mislin mandar hem ov maje milostivno kad ka vladine sar caro." **43** A o Isus phenda lese: "Čače vačerava će, avdive ka ove mancar ano raj!" **44** A ko ekvaš o dive, i tomina učharda sa i phuv hem ađahar inele trin sača, **45** adalese so o kham kalilo. A e hramesiri zavesa pharavdili ko ekvaš. **46** A o Isus vičinda oto sa o glaso: "Dade, tuće ano vasta mukava o duho mlo!" Kad phenda adava, mulo. **47** A kad e rimesoro kapetani dikhlja so ulo, slavinda e Devle vačerindoj: "Čače akava manuš inele pravedniko!" **48** But manuša kola čedinde pe adari te dikhenfse, irindoj čhere khuvana pe ine ko gruda adalese so ine lende žao. **49** A sa e Isusesere pendžarutne, di o đuvlja kola phirde palo leste pana tari Galileja, odural terdine hem dikhle sa adava. **50** Inele jekh manuš palo anav Josif tari Arimateja, diz ani Judeja. **51** Ov inele šukar hem pravedno manuš kova adžičeri ine e Mesija te anel o carstvo e Devlesoro. Iako inele člano oto e jevrejengoro odbor, na složinda pe adaleja so inele odlučime te roden o Isus te ovel mudardo. **52** Ov dželo koro Pilat hem rodinda te den le o telo e Isusesoro. **53** Tegani huljavđa e Isusesoro telo taro krsto, pačarđa le čaršaveja hem čhivđa le ano grobo savo inele čerdo ano bar, ano savo pana nijekh na

inele čivdo. 54 Adava dive inele dive kad o manuša spreminde pe zako savato savo samo so na ine te avel. 55 A o đuvlja, kola ale e Isuseja tari Galileja, džeze e Josifeja hem dikhle sar e Isusesoro telo inele čivdo ano grobo. 56 I irinde pe adari kaj bešena ine hem spreminde o mirisija hem o mastija savencar te makhen e Isusesoro telo. Ali kad završinde adava, več alo o savato i adava dive na čerde ništa poštujindoj i naredba oto Zakoni e Mojsijasoro.

24 Rano sabajle, palo savato, o đuvlja ale ko grobo hem ande o mirisija save spreminde. 2 Tegani arakhle o bar savo phandela ine o grobo dai cidime. 3 Đerdinde andre, ali na arakhle o telo Gospodesoro e Isusesoro. 4 I sar terđona ine adari zibunime, iklile anglo lende duj manuša ano sijana šėja. 5 O đuvlja but darandile hem peravde pumare šere nakori phuv, a o duj manuša phende lende: "Sose rodena e dživde maškaro mule? 6 Ov nane akate. Uštino taro mule! Setinen tumen so vačerđa tumende pana ani Galileja: 7 'Me, o Čavo e manušesoro, valjani te ovav dindo ano vasta e grešnone manušengere, te ovav čivdo ko krsto, ali o trito dive ka uštav.'" 8 Tegani on setinde pe da o Isus phenda lende adava. 9 I irinde pe taro grobo palal ki diz te vačeren adava e dešujekhe apostolende hem sarijenđe averende. 10 Adala đuvlja inele i Marija tari diz Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesiri daj, hem avera. I on sa adava vačerđe e apostolende, 11 ali o apostolo na verujinde lende, adalese so mislinde da sa adava izmislinde. 12 A o Petar uštino hem prastandilo đi ko grobo. Kad reslo, teljarđa pe te dikhel ano grobo, hem dikhlja samo o čaršavi saveja e Isusesoro telo inele pačardo. I irinda pe palal pučindoj pes so ulo adava. 13 Adava dive duj oto e Isusesere sledbenici džana ine ko gav Emaus, dur taro Jerusalem dešujekh kilometarija. 14 Odrumal vačerenina ine maškara pumende adalestar so ulo adala dive. 15 I sar vačerenina ine adahar, korkoro o Isus alo uzalo lende hem lejla te phirel olencar. 16 Ali olende na inele muklo te pendžaren le. 17 O Isus pučlja len: "Sostar vačerenina maškara tumende phirindoj?" Tegani on terdine, a ko lengere muja dikhliło pe dai žalosna. 18 Jehk olendar, palo anav Kleopa, phenda lese: "Sar so dičhola, tu injan jedino abandija ano Jerusalem kova na džanel so ulo adari akala dive." 19 O Isus pučlja len: "So ulo?" I on phende lese: "Adava so ulo e Isuseja e Nazarečanineja. Ov inele proroko zoralo ano vačeriba hem ano čeriba anglo Devel hem anglo sa o manuša. 20 Ali amare šerutne sveštenici hem amare avera vladarija dinde le te ovel osudime ko meriba hem čivde le ko krsto. 21 Amen nadisaljам da ov ka otkupini e Izraelesere narodo. A ače, tritoi dive sar ulo sa adava. 22 Hem pana zibuninde amen nesave amare đuvljendar. Sabajleja džeze ko grobo, 23 ali na arakhle e Isusesoro telo adari. Ale hem phende amende da dikhle anđelen kola vačerđe lende dai o Isus dživdo. 24 Tegani nesave amendar džeze ko grobo hem arakhle dai o grobo čučo, sar so phende o đuvlja, ali na dikhle e Isuse." 25 Tegani o Isus phenda lende: "O, sar na haljovena? Sosei tumende pharo te verujinen sa adava so o proroci vačerđe adalestar ano Sveta lila? 26 On prorokujinde da o Hrist valjani te nakhel sa adala patnje angleder so o Devel ka proslavini le." 27 I tegani lejla te objasnini lende soi e Hristestar pisime ano Sveta lila, počindoj e Mojsijasere lilendar hem ano

sa e prorokonengere lila. 28 Sar avena ine paše uzalo gav Emaus, o Isus čerđa pe da mangela te džal po dur. 29 Ali on terinde le te ačhol vačerindoj: "Ačhov amencar, adalese so lela te perel i rat!" I o Isus ačhilo hem đerdinda olencar ano čer. 30 Kad inele olencar uzalo astali, o Isus lejla o maro, zahvalinda e Devlese, phaglja le hem dinda len. 31 Tegani phravdile lengere jača hem pendžarde le dai ov o Isus, ali ov otojkhvar na inele više anglo lende. 32 Tegani lejle te vačeren maškara pumende: "Akana džanaja sese amare vile inele tate kad vačerđa amencar odrumal hem kad objasninda amende o Sveta lila." 33 Odmah uštine hem irinde pe ko Jerusalem. Adari arakhle sar bešena zajedno o dešujekh apostolja hem avera sledbenice e Isusesere 34 kola phende lende: "O Gospod čače uštino taro mule hem mothovđa pe e Simonese!" 35 Tegani o duj manuša vačerđe lende sa so ulo ko drom nakoro Emaus hem sar pendžarde e Isuse kad phaglja o maro. 36 Sar on vačerenina ine adalestar, o Isus otojkhvar terdino maškara olende hem phenda lende: "Mir tumencar!" 37 A on iznenadinde pe hem darandile adalese so mislinde da dikhena duho. 38 Tegani o Isus phenda lende: "Sose darana? Nane tumen sese te sumnjinen. 39 Dikhnen mle vasta hem mle pre! Me injum! Pipinen man hem ka dikhnen! E duho nane telo oto mas hem oto kokala sar so dikhena da man isi!" 40 Vačerindoj adava, mothovđa lende ple vasta hem o pre. 41 On edobor inele radosna hem začudime da našti ine te verujinen. Tegani o Isus pučlja len: "Isi tumen li nešto hajbnase?" 42 I on dinde le kotor oto peko mačho. 43 Ov lejla hem halja le anglo lende. 44 Tegani o Isus phenda ple učenikonende: "Kad angleder injumle tumencar, vačerđum tumende da sa valjani te pherdol soi pisime mandar ano Zakoni e Mojsijasoro, ano Lila e prorokonengere hem ano Psalmija." 45 Tegani phravđa lengere jača te haljoven o Sveta lila, 46 i phenda lende: "Adahari pisime ko Sveta lila: O Hrist ka patini hem ka merel, ali o trito dive ka uštel taro mule, 47 hem ano lesoro anav ka propovedini pe sa e nacijende, počindoj taro Jerusalem, da valjani te pokajinen pe te šaj o Devel oprostini lende lengere grehija. 48 Tumen injen svedoci adalestar. 49 A me ka bičhalav tumende e Svetone Duho, sar so mlo Dad dinda plo lafi. Tumen ačhoven ani diz đikote o zoralipe e Devlestar naka huljel upra tumende." 50 Palo adava, o Isus ikaldla ple učenikonen tari diz hem anda len uzalo gav Vitanija. Adari vazdinda ple vasta hem blagoslovinda len. 51 I sar blagoslovini len ine, lejla te cidel pe olendar hem legardilo ko nebo. 52 On pele ko kočija slavindoj le. Tegani pherde oti radost irinde pe ano Jerusalem. 53 I stalno džana ine ko Hram te hvalinen e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Arli Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Arli Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Arli-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

aidios

Romans 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē

Romans 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43

Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6

Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

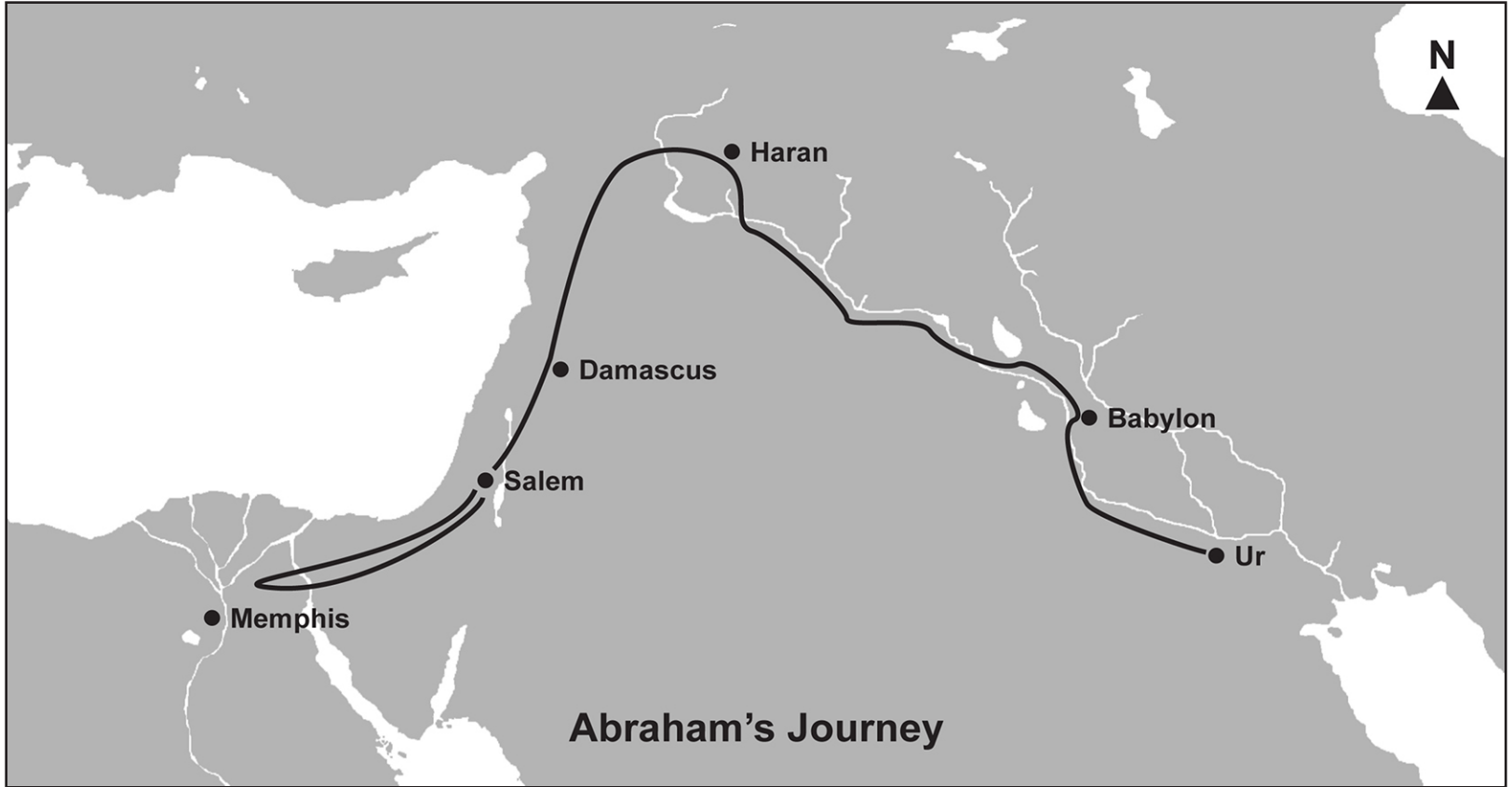
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

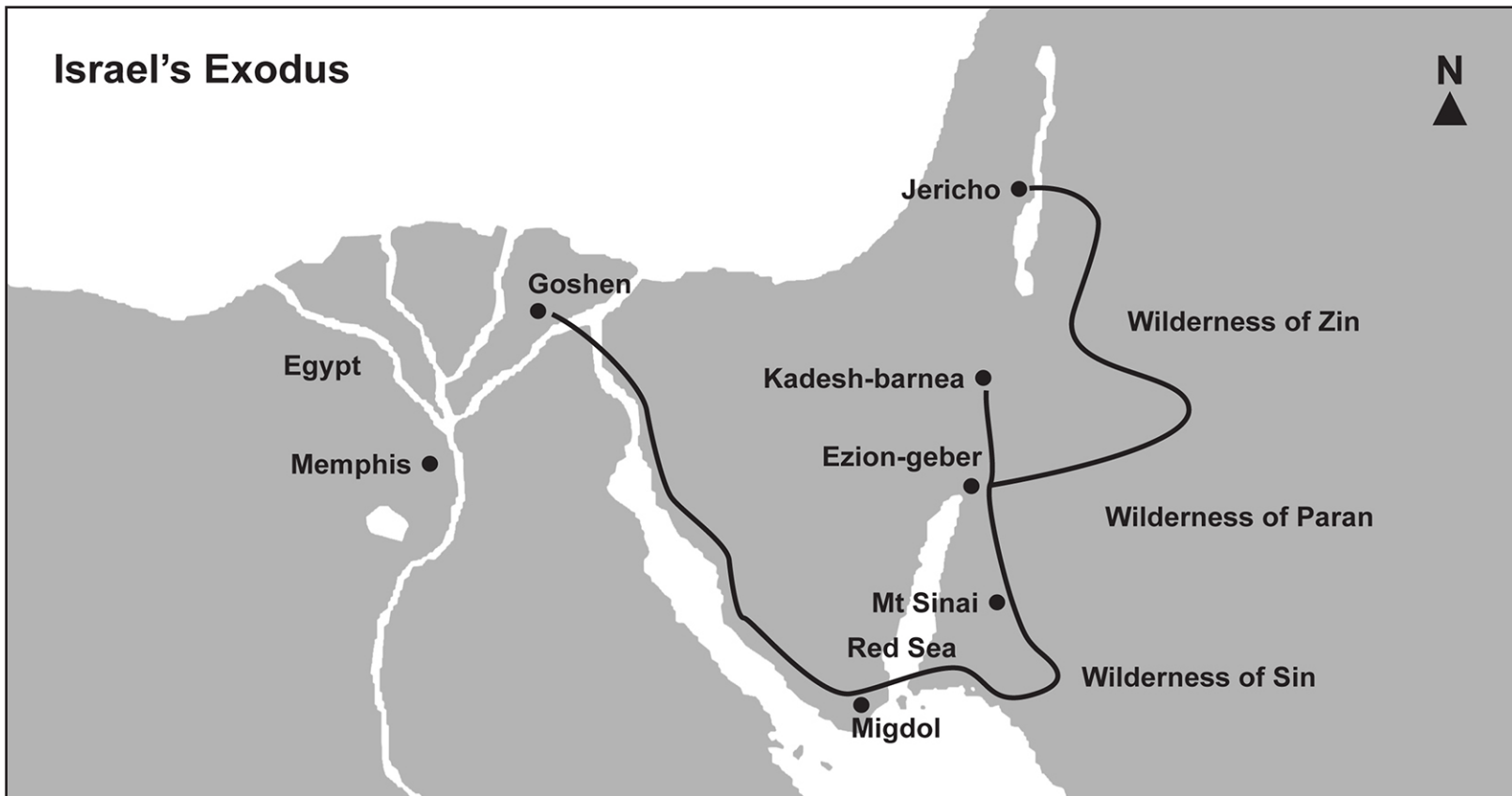
None yet noted

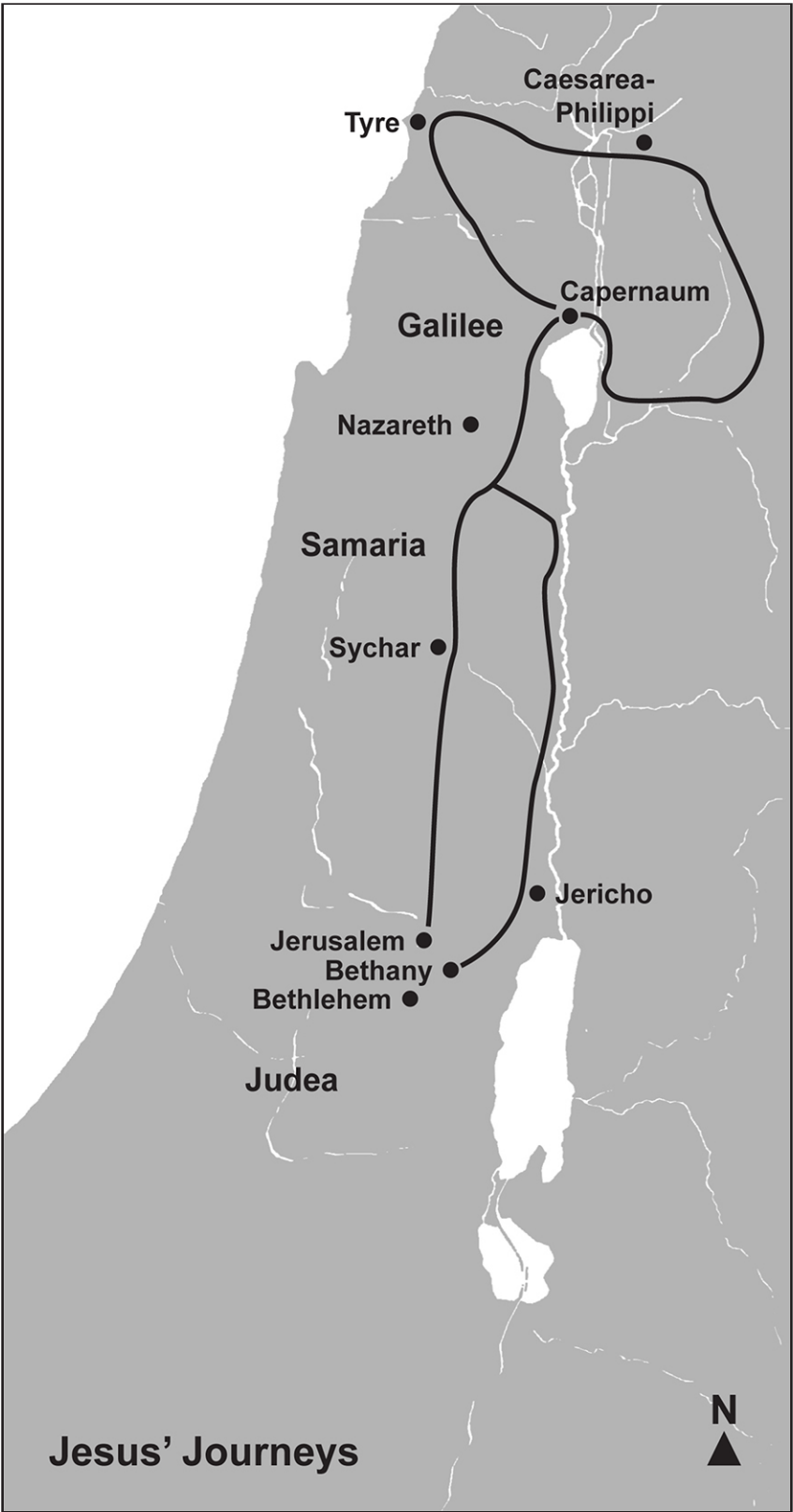
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

Israel's Exodus

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Jesus' Journeys

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"
Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert martyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us				
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin				
Where are we? ▶			When are we? ▼						
			Innocence		Fallen			Glory	
▶			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
			God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light		
Son	God's perfect fellowship	John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise				
Holy Spirit		Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers					
Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth						
	Deceased believing		Luke 16:22 Blessed in Paradise						
	Deceased unbelieving		Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment						
Angels	Holy	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command						
	Imprisoned		2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus						
	Fugitive				Revelation 20:13 Thalaasa				
	First Beast		1 Peter 5:8, Revelation 12:10		Revelation 19:20 Lake of Fire				
	False Prophet		Rebelling against Christ Accusing mankind						
	Satan				Revelation 20:2 Abbyss				
Who are we? ▶									
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all				

Destiny

Arli Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19